

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hec est noua queda[m]. singular[is] atq[ue] rara legenda.
ex alijs sex lege[n]dis collecta et perfecta. tractans de
origine. et vite. ordine. de conuersione. ac magistrali
disputatione. ast de ...**

Petrus <Frater>

Argentin[ae], 6.IV.1500

Incipit legenda beate katherine virginis et martyris

[urn:nbn:de:bsz:31-333645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-333645)

Ca. I. de Dyocle. et mari.

Ancipit legenda beate katheri-
ne virginis et martyris In cu-
ius primo capitulo agitur de Dyocleciano ⁊ Maximia-
no qui scz ipsi fuerint. ⁊ quomodo dyoclecianus misit in
greciā Constantinū auū. videlicet sancte katherine ⁊ qre.

Dyoceci-
anus nobili-
tate obscurus
de Dalmatia
ciuitateq; sa-
lona trahens
originem. tricesimus ab au-
gusto. in dalmacia factus ē
ab exercitu imperator. ⁊ vis-
ginti annis rempublicā gu-
bernavit. Hodū autē quo-
mō ad regnū peruenit reco-
lo me legisse in quadam an-
tiqua cronica. p vt sequit.
Nam a parthis atq; barba-
ris puincijs rumor venit et
de multis alijs hostib; in se

B

Capitulum . I .

stantibus romanum impe-
rium et ipsis romanis cau-
sam querentibus, est per de-
os responsum datum ut illi
si vincere vellent, imperato-
rem habere curarent, quem
comedentem in mensa fer-
rea reperirent. Discurren-
tibus ergo vndiq; militibus
solicite querebant, si aliquis
ex potentibus mensa ferrea vte-
retur. Cum vero nullum tale
penitus inuenissent, quidam
ex militibus propter hec p-
dalmatiam transeuntes, et p-
deuia oberrantes, ad locum
vnum venerunt, et inquisitione
dimissa redire decreuerunt.
Et cum rusticum quendam p-
spicerent arantem, qui iam
fatigatos soluerat ab ara-
tro boues, ut reficeretur in
pascuis, et ipse ut se reficeret
resedit, tunc venerunt ad eum
ut de via requirerent eum. In-
ueneruntque eum panem super vo-
merem posuisse, quo loco me-
se utebatur in agro. At ille
dum eos venire ad se p-
spexit illis curialiter assurrexit
et de via eos edocuit. Et cum
eis conferens super multis pru-
dentem querebat et suggerebat
et quesitis prudentissime re-

spodebat, acute obiecta dis-
soluens. Videtes ergo mili-
tes quod esset corpe valde de-
corus, facundus eloquio, mor-
tibus multum compositus, sen-
su quoque plurimum videbatur
acutus, nihilominus aduertentes
quod verificatus foret in eo
psagium, eo quod comederet super
ferrum causam itineris sui
pandit illi, et supplicat ut
eorum pareat voluntati. Sic
et ille ab illis ad exercitum
ductus, romanum ad impium
est p-motus. Hic ergo inter
reges alios magis honores
zelatus est ydolorum, et ceteris
crudelius persecutus est nolentes
ydolis immolare. Ea de
causa ut in dicta cronica con-
tinetur, quia per deorum oracu-
lum se ad imperium videbat
fuisse p-motus. Et sicut eu-
stacius dicit, senatus dyo-
cleciano gratiam prestare vo-
lens: maximianum collegam, im-
perium illi fecerunt. Quis autem
maximianus ille fuerit et de
eius origine hoc perfecte rep-
eritur in dicta cronica. Hic enim
maximianus rusticus sicut
dyoclecius, genere extitit
dalmatinus. Et fuit vir cor-
pe fortissimus, et ideo forte ab

hercule herculeus est vocatus. Postq̄ aut̄ dyoclecia-
 nus ad imperiū est assum-
 ptus. z prudēter rempubli-
 cam gubernauit. viriliter
 q̄ defensabat. tam senatui
 q̄ populo nimium gratus
 erat. Sed quia natiuo ae-
 re derelicto z labore inque-
 tem mutato. necnō z omi-
 so cibo diutius assueto. cū
 delicatis cibus iam vti ince-
 pisset. natura mutationes
 has non sustinens repenti-
 nas. rome est adeo grauiter
 infirmatus vt nihil illi con-
 ferret medicor̄ consiliū.
 Tūc maximianus illi quō-
 dam amicus dū pcepit hec.
 ad eum cōcito gradu romā
 veniens pallatiū adiit. sed
 ad eum impediētibz famu-
 lis puenire vix potuit. Ita
 q̄ tandem introductus be-
 nigne z letanter ab ipso su-
 scipit. sicut quondā sibi spe-
 cialis amic⁹. Lorā ergo fa-
 miliaribz z principibz se pru-
 dēs rusticus medicū dixit.
 necnō z ab impatore prudē-
 te velut medic⁹ honorabat̄
 z sic illi licentia ad eū acce-
 dendi pceditur. Confert er-
 go de multis cū impatore q̄

expedire videbatur impio-
 Tandem principē exhortat̄
 si sanitate potiri vellet pri-
 stina q̄ sez insolitis erat de-
 licijs pturbata. rediret ad si-
 bi p̄sucta cibaria. z interdū
 nimia quiete depulsa. se cō-
 petentibz laboribus exerce-
 ret. Quod dum ille fecisset
 post tempus modicuz p ru-
 sticanū. medicum niniū de-
 licatus egrot⁹. est saluti pri-
 stine restitutus. Ex quo fa-
 cto letatus est valde senat⁹
 gaudetq̄ populus roman⁹
 z sic maximianus om̄ibus
 factus fuit amabilis. et fa-
 mosus. Itaq̄ dyocleciā⁹
 qui hunc hominem nouerat
 fortem. industriū z prudē-
 tem. primo sibi euz fecit cō-
 siliarium. z imperij cuncta
 magna negocia illi cōmit-
 tens. cito eum postmodum
 ex cōsensu senatus cesarem
 esse instituit. Eo in tempe-
 sez anno decimo impij dyo-
 cleciāni cū ipsoz amboz as-
 sensu. p̄secutio decima post
 neronē xpianis inferē. Ab
 iniquo eniz dyocleciāno in
 orientalibus p̄tibus z in oc-
 cidentalibus a crudeli ma-
 ximiano seniebat

Capitulum. I.

omnibus quae et alijs crudelior fuerit. Eusebius cesariensis ecclesiae aetice hystorie libro octauo hanc persecutionem diligenter valde lucideque describit. Nam et secundum orosium decem annis persecutio haec durauit. Secundum vero eusebium libro iam dicto. Diocleciani et maximiani imperij tempore agebatur mensis martius. et pasche dies sollemnis instabat. cum eorum edicta iniqua. in terris omnibus sunt proposita et diuulgata. ut scilicet ecclesie sacre ad solus versus destruerentur sacre scripture ignibus urerentur. omnisque christianus omni prerogativa sublata maneret in famis. et si seruus antea fuisset libertatem consequi nunquam posset. De hinc cum multitudo rusticana quae plurima in gallia recollecta contra romanos perniciosum niterentur excitare tumultus. Dioclecianus maximianum cognominem herculeum iam cesarem factum rusticis obuiare. turbis collectis in galliam misit. Qui concitus illuc vadens manu hominum imperitam facile militari prete persequit et vicit. In hoc suo itinere

fertur occidisse thebeorum illam nobilissimam legionem cui praefatus erat sanctus mauritius. eo quod non vellet ydolis immolare. Dei igitur altissimi nutu fideles christiani. pessimis urgentibus supradictis principibus spectaculum facti sunt toti mundo. Nam alij eorum sunt flagris disceptati. alij virgulis flosi. alij feris. et ignibus traditi. Et ut breuiter dicam omnia in eis tormentorum genera sunt probata. Sed erant alij ex paganis qui tantorum malorum pietate confossi. multos ex christiani ad ydola pertrahentes. ac eos licet false sacrificasse dicebant. et sic libere abire sinebant. In hoc tamen tales christiani culpabiles erant. eo quod sibi crimen obiectum silentio praeteribant. et quasi sic esset tacendo confirmabant. Aliqui tamen eorum palam se non sacrificasse clamabant. Sic ergo per diuersas vnde quae puincias incoprehensibilis erat numerus occisorum christiano. quos ut in omnibus se bestis seniores ostendat se peliri sanctos denegat. Verum tamen penas sanctis inflatas. diuinus non desperit

oculus: s; stinno affuit et
 vltrix dextra. Nam hi duo
 reges qui duz pacem ecclie
 seruauerant cu omni psperi
 tate imperium gubernarunt.
 Postq; vero psecutiões ec
 clesie p eos facte sunt: diui
 na iusticia concitatis vndi
 q; aduersarijs: illos pertur
 bauit: z in tantam eos di
 merisit amentia. vt dum per
 hostiles acies insurgetes re
 digi rempublicaz existima
 rent in nihilum: sponte de
 posuerunt impium. S; an
 teq; deponerent illud. repē
 te carusius in britania pur
 purā sūpsit. ipsaq; britani
 cas oras occupauit. Hac d
 causa vt dicit. q; maximia
 n? tūc cesar eū occidi māda
 uerat. eo q; positus ad custo
 dienda oceani littoza que
 franci z saxonēs infestabāt
 Arreptam a predonib; pre
 dam suis dominis non red
 debat: sed sibi in integrum
 vendicabat: ex quo suspicō
 orta erat. q; hostes fines il
 los inuadere malicia pmit
 tebat. Deniq; archilla? rex

in egypto factus est dyocles
 ciano rebellis. et ideo totaz
 affricam deuastabat. Harsi
 cus insup rex persarum vz
 gente bello pmebat dyocles
 cianum. vnde z cedendo in
 honoratus cogitur dyocles
 cianus romā reuerti. Sed
 tunc vtq; ipse prophanus
 princeps periculis his per
 motus maximianū hercu
 leum sic dictum ex cesare fe
 cit augustum vt dicit Pro
 sius. Tunc etiaz magna ps
 grecie romāo rebellauit im
 perio. Ad quam recuperan
 dam a dyocleciano impera
 toze: et senatu Constanti
 missus est strenuus dux pu
 gnantium: q;uis adhuc in
 uenis cum ingenti exercitu
 valde.

Secundū capi

tuluz In quo agitur de no
 bilitate progeniei huius glo
 riose virginis katherine ex
 parte sui patris Incipien
 do ab Auo suo videlicet cō
 stantino primo.

Capitulum II

Hic constantinus fuit vir Romanus: nobilis quidem genere, et potens, sed moribus et prudentia longe nobilior: qui claudij imperatoris nepos fuit ex filia eius. Vari autem transuecto in greciam puenit Constantinus, et in paruo tempore rebellem recupauit puincia, non minus prudentia et discreta benignitate, quam armorum dira ferocitate aut minis. Quo audito romani qui eum miserunt gaudentes ipsum in illa puincia quousque ruocaretur dominum constituunt. In qua existens uigebat prudentie gratia et fulgebat morum probitate. Unde factum est: quod rex quidam senex de finibus grecorum: audiens celebrem famam ipsius, unice quam habebat filiam prefecto constantino uxorem tradidit, et eam regni sui post mortem propriam heredem instituit. Ex qua

De nobilitate progeniei IIII

prima vxore genuit constantinus, filius cuius nomen erat costus. Hic crescens in persona et ultra etatem suam in morum perspicuitate aui suam regem seculum valde alacrem fecit, ac taliter exhilaratus de filie sue plebe pro regni successoris gubernatione non multum post via carnis vniuersum est ingressus. Factus igitur costus iuuenis pulcherrimus: omnibus carus et gratiosus de consensu romanorum a patre suo constantino coronatus est in regno materno: quia ipse constantinus diebus illis a romanis nutu diuino ut patebit fuerat renocatus. Tunc constantinus costum filium suum coronatum in regno materno cum matre dimisit, et inde ad romam recessit. Et hec causa est quare historia tripartita tenet quod quidam alij historiographi non computant predictum regem costum, inter filios ipsius constantini, quia non fuit eum locum caliter secutus, sed cum matre, ut dictum est remansit in grecia. Et consuetudo historiographorum est ut in plurimum, quoniam volunt tenere histo-

riam alicuius hominis, quod tunc non ponant nomina omnium filiorum eius sed tantum illorum quod sequuntur patrem: et presentes sunt in actibus suis, et illorum etiam qui paternam consequuntur hereditatem. Et sic de quattuor filiis constantini non ponunt ceterum ab historiographis, nisi tres filij scilicet Constantinus imperator, quod consecutus fuit honorem maioris hereditatis pro patre suo, ut infra patebit. Et duo alij post constantinum nati quod secuti sunt patrem, videlicet Tertius filius a patre vocatus constantinus, et quartus liberius dalmatius nominatus. Perueniens quoque constantinus romam ab imperatore et senatu cum magno honore susceptus est, et mox est directus post reditum, cum exercitu maiore priore aduersus hispaniam: quam in paruo tempore astucia, clementia pietate et valida manu ad Romanum reduxit imperium. Et subiugata hispania profectus est contra reges Britannie nec non et anglie, qui romanis tunc rebellauerant. Cum autem peruenisset in galliam scies regem britonum multum esse rebellem et

Capitulum II

nolle reflectere frontē. ordinatas castroz acies contra cū primo direxit. Et appropinquantes inuicē inimicis durū bellū exercitū intercos. et tandē campum obtinuit victor cōstātinus. britonū reges p̄lio interempto. Lūi regi defuncto vnica t̄m fuerat filia noie belena. quā secrete rapiens prudēs eius p̄cipalis pedissequa timore inimicorū ne ab eis impudice tractaret et p̄nimia ipsius puella pulchritudine. oculauit illam in domū cuiusdam molendinarij q̄ singulariter regem britonū dileperat. ex frequētatiōe aule regie Constantinus p̄o habita victoria in britania minor: que nūc simpliciter sine distinctiōe maioritatis aut minoritatis britania vocat̄. Et in eadem insula vicario dimisso. multos ex britanibus viros vt expediens vidit secum ducens. acie direxit versus angliā. que tunc tēpis vt asserūt quidā. magna britania dicebatur. q̄ licet iaz mortuo suo rege. vt audiuimus. nihilominus tamē anglici in sua duricia

psistebant. Et transito constantino p̄ mare puenit in angliam. et stans secus litus. dux ipse prudens et probus totū navigiū sup quo mare trāsierāt igne cōburi p̄cepit. Deinde constituit vt britones q̄ cū eo erant ante om̄s iua derēt anglicos. ne p̄ditorie post romanos incederēt. Et turmatim romāi exercitus ordinās acies. p̄stater circūastatibz dixit turmis. Audi te me victores electi Romanorū cōmilitones et p̄li qui astatis. mēores estote. qm̄ p̄res nr̄i nūq̄ in bello victi retrocesserūt: s̄ potius morte p̄ honore ciuitatis nr̄e et romani imp̄ij succumbere volebāt: aut certe vt triumphatores inimicorū ad propra remeabāt. Nō ergo degeneres simus in moribz. qz illis neq̄qz deteriores sumus in virtutibz iam exptis. Et vt nulli sit absqz victoria retrocedendi spes: et frustra circūire nostrz navigiū iam est combustū. Insup anglicos fore barbaros noscitez ac beluis existere crudeliores marinis. Minime autē ex hoc ē timēdū. sed fortius

De nobilitate pgeniei

pugnandū quia pbitas nō
a crudelitate, sed crudelitas
a pbitate inuenit̄ sepius de
uicta. Nonne calliditas et
crudelitas magni serpētis
a pbitate crebro aq̄le vinci
tur. Milites aut̄ populūsq̄
roman⁹, vt in plurib⁹ orbis
ptib⁹ exp̄ientia docet. Non
ne sūt aquilis velociores et
leonib⁹ fortiores Pugnem⁹
igif̄ vt probi viriliter cōtra
crudeles p̄ iusticia, quā no
biscum habemus. Et ideo
faciet nos semper victores.
Animati ergo ex verbis pru
dentis ducis, exercitus ip̄e
vt elephantes ad sanguinez
p̄tra aduersarios audacter
p̄perauerūt muniti. Dimi
cāt igif̄ primo cū britonib⁹
ipsi anglici q̄si victores. s̄
occurrerūt eis romani, q̄b⁹
licet nō statim, finaliter ta
mē victoria subministratur
de celo, ducis prudētis cle
mentia et pbitate miranda.
Qui f̄ducta pacifice ad pri
stinam seruitutem angliā,
mirificus rediit̄ ad minore
britaniā victor. Infra quā
semel ad solatiuz p̄gens de
uenit̄ in molendinum vbi
predicta belena studiose ne

cognosceretur, vilibus erat
mancipata obsequijs. Lu
ius pulcritudinez per illos
qui primo viderāt eam, co
gnosces constantinus, capi
illam iussit atq̄ deduci ad
eius aspectū. Que cum ni
mis placuisset in oculis ei⁹
credens illam esse filiaz mo
lendinarij, iubet p̄pter eam
bene tractari p̄rem. Ip̄am
quoq̄ quia tunc paci vaca
bat sibi p̄cubinaz seruauit.
Sed post paucū temp⁹ ves
ritate compta, q̄ filia fuis
set prelibati defuncti regie,
Britonū, et nouitatib⁹ iam
habitis de nece vxoris quā
cuz filio suo costo in grecia
dimiserat. Helenam sibi in
vxorem assumpsit, et ex ea li
berum genuit admirabilem
ac eius nomen constantinus
vocari mādauit. Que om
nia p̄dicta audientes roma
noz principes et senatus, p̄
fectum constantinuz brito
nū regem non parū alacres
constituerūt de cōmuni cō
sensu.

Tertiūm capi
tulum in quo agitur de cō

Capitulum .III.

stantini substitutione constantino, atq; de filijs eius, quot & que fuerūt, & de fine Dyoclectiani & maximiani. Atq; de immediatis successorib; eorundem. Insuper quomō maximianus Galerius priuanit regem costum regno suo & postea libertati restituit.

Ernentes itaq; dyoclectianus & maximianus miram recuperatione puincia riu p Constantinu facta, ampliori eu cogitauerunt exaltare honore. Unde factu est q; dyoclectianus filia suam maximiano galero filio maximiani herculei in vxorem pberet, et ipse maximianus herculeus filiam suaz noie theodorā vxorem dedit regi constantino primo, quis haberet prius adhuc viuentem aliam, scz helenā regis quondā britonū filiam. Et

De constan. substitutiōe VI

aliā filiam suam sororez scz ipsius theodore. cōstantino tradidit vxorē filio prefati constantini ex belena nato. sed qz pagani erāt. nō cura bāt duas simul hñe vxores. Quo facto mox postea hi duo simul creati sunt cesa res. Prim⁹ cōstātinus videlicz z maximianus galesus. Cōstātinus aut ex su pradicta vxore scz theodora hos duos genuit filios. scz Cōstantinū z Dalmatius. Qui cōstātinus primi cōstātini fili⁹. duos filios habuit. videlicz Gallū z Julianū apostatā. Dalmacius ꝑo vnū habuit filiū. quem noie suo vocauit. vt i sexto libro hystorie triptite liqde inuenit. S; dyocleciāus et maximian⁹ herculeus qz p tinaciter in malicia seuicia qz pseuerabant maligni. diuino sūt infatuati iudicio. Et hoc modo tradūtur de posuisse impiū. Dicit enim **H**erosius. qz scdo psecutio nis āno. dyocleciāus a maxiano eregit inuito vt siml imperiū purpurāqz depone rent. z iuniorib; in rempu blicaz substitutis. ipi i ocio

pinato senescerent. Quod z apud mediolanū sic p eos factū est. Nā dyocleciāus loco sui instituit filiū suuz noie maximianum cui hoc nomē p suo amico maximi ano herculeo imposuerat. q maximian⁹ dyocleciāni fili us regnauit rome. z in tota ytalia. anteqz maxenti⁹ maximiāni herculei iunior fili us vsurparet sibi regnū. vt infra patebit. Et hic maximiānus dyocleciāni filius fecit martyrizari brōs mar tyres scz **L**yrīacū **L**argū et **S**maragdū cū alijs mltis eo qz btūs **L**yrīacus sororē suam **A**rthemīaz adhuc ei⁹ patre dyocleciāno viuēte a demonio liberatam fecerat xpianam. Sed hic maximiānus dyocleciāni filius ppter suā p̄ris quoqz iniquitatē parū vixit. Et vt qdaz aiūt. est absqz liberis mortuus. Dicūt equidē aliqz qz maximianus hercule⁹ filiū habuit inter alios quēdam quē dyocleciānū p aico suo vocauit. qz añ p̄rem mortuus est. z ideo regnum p herculeo datum fuit maximia no galero filio scilic; eiusdē

Julianus Gale
gem colum
ica liberta

ia suam
filio ma
vxorem
amianus
iaz noie
dedit re
mo. quis
duc viuen
lenā regis
filiam. Et

Capitulum .III.

herculei vt infra dicit. De fine tamen eoz scz dyocleciani z maximiani dicit aliq q dyoclecianus veneno interijt. Sed maximianus laqueo se suspendit. Helasius vero cesaree p̄sul dicit. q̄ penitētia ambo ducti. eo q̄ imperiū dereliquissent. iterum impare volentes. ex senatū decreto cōmuni. occidi iubent. p̄pter eoz crudelitates z pessimas conditiōes. Sz anteq̄ senatus decretū. esset executioni mandatū. ille scz dyoclecianus veneno se ex desperatiōe ac turbatione p̄emit. sz maximian⁹ laqueo se suspēdit. Sz eusebius cesariensis dicit. q̄ maxentius filius secundus maximiani herculei. dū eum vellet priuare pater imperio. regnūq̄ assumere iam dimissū sicut supra ē tactum. Ille patris machinamēta p̄senties. euz fecit ab vrbe repelli. Cūq̄ expulsus esset a filio. z ad cōstantinū sibi generū confugisset. benigne ab eo susceptus est. Sed vt pessimus generuz piū moliebat occidere. Deprehensus ergo in fraude p̄ constantinum est

iussus occidi. Fortuis itaq̄ iam dictis principibz factis et crudelibz. factus est constantinus cū maximiano galero august⁹. z diuiso imperio i duas partes a senatu romāo. hispania. gallia z britania cū anglia cessit. cōstantino in p̄tem. Sz asya. palestina. z ylliricū cum ytalia. galero facto augusto. cessit in p̄tes. severo iam mortuo quē cesares fecerat. ad p̄tes intra marinas ip̄e cōcitus p̄perauit. Et petz episcopū alexandrinū in carcere existentē decapitari mādauit. Et martyre eum gloriosum effecit. Ille petrus ep̄s ariū hereticū existentem dyaconū extra cōmunionē fecit. Maxentius aut̄ adhuc p̄re viuente. videns germanū suū scz maximianuz galerū ad imperiū eleuatu. inuidia motus. absēte galero fratre suo p̄torianis callide suggestit militibus. z sic ab eis dē rome factus est cesar. atq̄ tyrānice ytaliā occupabat. Sz de vita huius maxentij pessimi latins suo loco infra dicit. Deniq̄ maximianus galerus xp̄ianos

De constan. substitutiōe VII

exterminari p̄cepit: non t̄m̄
p̄pter eorum p̄bitatē vel pie
tatem, sed ⁊ ob rapinā ⁊ cu
piditatem patrimonioꝝ il
loꝝ: que recipere cupiebat.
Hic enī multos valde san
ctos occidit. Priuauit etiā
regno suo Costuz p̄rem br̄e
katherine: regno sc̄z grecie
ex inuidia et odio, que gra
tis habebat ꝑtra constātinū
p̄rem, ⁊ Constantinus ma
gnū sc̄z germanuz ip̄ius co
sti, quem sic priuatuū exilio
relegauit in alexandriam
egypti, que nondū erat sua,
vt postea fuit propter dotes
uxoris, vt infra diceſ. Et ex
tūc princeps ciuitatis erga
Costū fortem cōcepit amo
rem: ⁊ cogitauit filiā suam
illi dare uxorem sicut post
modū factum est. Sed au
diens galerus maxentium
fr̄em suū a constantino ma
gno deuictuz, vt infra pate
bit, ⁊ per virtutem viuifice
crucis apud pontem mili
niū in flumine fore merſuz
valde p̄timuit, ⁊ a xp̄ianis
p̄secutionē amouit. Ac etiā
timore cōstantini dictū re
gem costū in suo regno pri
stine restituit libertati. Cō

stantinus itaq; magnus de
cimo imp̄ij sui āno, vna cuz
licinio ꝑsorte sibi in imp̄io
Facto quoq; sororis mari
to ꝑtra galerū exercitū mo
nit, eūq; deuictum fugauit
Undecimo ꝑo imp̄ij sui an
no cōstantinus renitentem
adhuc galerū aggressus est,
diuina eū gratia ꝑtegēte ga
lerū pueniens com̄p̄hendit
Quo com̄p̄hensio flāma de
medio viscer̄ eius cum ni
mio dolore p̄umpēs p̄nuꝝ
sup̄ terram anbelantē ꝑstra
uit, ac vtroq; oculo exilien
te de capite cecus efficitur,
siml̄q; carnib; putrefactis
diu repugnantē aīam expi
rauit. Hic annis imp̄auit
duob; cū constātinō primo
Cōstantini videlic; magni
patre. Taliter aut̄ defuncto
galero, maximianus filius
eius q̄ in orientalib; ꝑtib;
factus fuerat cesar a patre,
nō vltra cōtinere se valens
nomē sibi vi assumpsit au
gusti. Ipse quoq; maximia
nus facinorib; cunctis i vi
tā sua sedatus, crudelitate
tū ⁊ libidine maxie agebat.
In cōuiujs vero tam pfu
sus erat ⁊ taz temulent; vt

L

Capitulum III

infans et mente captus a vino crebro putarent, et in ea fieri iussit que ebrius iuberet quod die postera se fecisse nescierat. Delicijs luxus atque ois dissolutiois genere fluctuans, turpissima suis militibus prebebat exempla. Unum non solum aliqua urbs sed nec opidum quidem paruum absque adulterio nobilium mulierum poterat inueniri. Aduersus etiam christianos extitit tam crudelis, quod preedentes ceteros reges superauit. Nam sua seueritas innumerabilia hominum milia morti dedit, in partibus orientis, sicut octauo libro ecclesiastice hystorie dicitur circa finem. Sed crudelitas auctoris talium horrendorum scelerum: deo quidem abscondi non potuit sed in eum iuste, modicum post, dure valde defecit ira diuina. Nam subito totus inflatus intus et extra et in pectore grande vulnus ortum apparuit, erumpentibus fistulis, ex quo cum multitudie vermium fetor tam intollerabilis exalabat, ut nullus posset ad eum accedere medicorum, ob quam causam plures iussit occidi ex medicis. Et licet ex medicorum vera reprehensione se recognosceret et velle se emendare diceret, ac se penitere ostenderet menciendo ad tempus ad vomitum tamen, ut canis reuertit fetidum. Demum homo edax mansit, et quod vino se replebat ut ebrius, iam carnibus inedia et ariditate consumptis, in hoc solum profecit infelix: quod in vltimis punctis vite positus, iustam esse vindictam dei, et scelorum se penas premerentem preteritur expiire. Ad vltimum tamen morbo ingrauescente, prius luminibus amissis et tunc magis quam aduersum christum impietatis crimen commiserit videns, videndi finem fecit. Sed quod crudelitati viuendo et vanitati semper vacauerat, et in fine scilicet Eusebium etiam simulatore veniam postulabat. Nunc est nobis constantinus repetendus, qui ideo Britannicus dicitur fuit quod in britania antequam esset augustus ut dictum est, factus rex fuit, eo quod illam prouinciam romanis aduersam, ad eorum reduxit obedientiam. Et ut etiam tactum est supra, beles

De constan. substitutiōe VIII

nam regis britanici filiam
uxorem accepit. ex qua ma-
gnū genuit constantinuz. q̄
vt habet in tertio libro hy-
storie Triptite. tres habuit
filios ⁊ vnā filiam. Quoz
primū noīe suo cōstantinū
vocalit. Sed sc̄di nomen
constantinū vocari precepit
Tertiū vero constantē vo-
cari mādauit. Filiā p̄o noīe
sororis sue cēsuit vocari cō-
stantina. que virgo mente ⁊
corpe sancta p̄generauit vs-
q; in fines. S; cōstantinus
pater cōstantini magni. cuz
esset cesar factus. filiā vt dī-
ctū est supra herculei sororē
maximiani duxit uxore. ex
q̄ duos filios supradictos
generauit: ⁊ filiā vnam con-
stantiā noīe. que in uxorem
lucinio fuit data. Itaq; iste
cōstantinus s; primus nō
more suoz in impio socioz
s; maximiani. galeri ⁊ ma-
xentij p̄tez sui regni sedauit
sanguinis effusionem pioz.
Sed solus ex regibus xp̄ia-
nos consistere libere in sua
religione permisit. Nam et
probare volēs qui veri xp̄i-
ani existerent. qui ve dege-
neres. conuocabat ad se xp̄i

anos. quos in suo pallacio
congregari fecerat: ⁊ tūc oī-
bus mandare curauit. vt q̄
eius colere vellent deos. cir-
ca se solito more starent. q̄
vero nolent. a suo conspe-
ctu defugerent. Tunc quis-
dam ex eis religionem san-
ctam desererent. alij tamen
firmi starent. illos sibi statu-
it esse amicos. ⁊ eozum con-
silijs semp vti voluit. qui fi-
deles suo dño constitissent.
Alios p̄o ex pallatio expul-
sit credens eos nunq; erga
principem fore deuotos. q̄
dei sui fuerint proditores.
Sic ergo regnāte constan-
tino s; primo pacifice sub
eo religio xp̄iana degebat.
Verū hic constantinū sc̄do
genitum suū ex belena ortū
vel certe primogenitum ex
his quos citra mare genu-
it p̄sentib; fratrib; alijs ex
uxore theodora natis. sibi
succesurū pnūciauit in re-
gnū. Qui constantin⁹ ran-
dem in britania est mortu⁹
non quidē baptizatus. s; ra-
men ydolorū cōtempzor p̄-
cipuus: ⁊ amator vni⁹ ma-
gni dei et fidei christiane.

Capitulum III

Sed helena licet ptemneret ydola tāq̄ vana. erat tamen in fide iudaica. anteq̄ puereret ad xp̄m. Hec omnia hucusq̄ ideo sūt dicta. vt sciatur nobilitas magnifica sc̄dm carnem huius nobilissimē virginis sancte katherine. z vt pateat modus z causa quare cōstantinus eius auus in greciam misus fuit. Et insup vt ip̄e inter malos socios discernat. sicut rosa inter spinas flores apparet. ex qua rosa debet procedere p̄ciosum liliū virgo sc̄z predicta. Et vt sciatur quis sit ille maxenti⁹. qui hanc gloriosam z sc̄tām virginem katherinam martyrizari p̄cepit. z quomodo ad imperiū ipse puenerit. licet sint alia multa his annexa. que magis ad decorez hui⁹ materie sūt hic posita.

Capitulū quārtum In quo agitur qd̄ sc̄z fuerit regnum regis Costi patris sancte katherine.

Ed ante obitū sui patris sc̄z cōstantini rex Costus primogenitus eius hec supradicta audies qui in finibus regnabat grecorum exhilaratus fuit valde de regno patris. de honore z victorijs habitis. congratulādo patri scribens fortius eū armare cepit ad virtutes morales z regnum bonum. Regnū aut̄ ipsius costi p̄dicti. patris sc̄z sancte katherine fuit pars p̄sidis. sc̄z illa pars que nūc vocat̄ armenia minor. que antiquitus in regione grecoꝝ computabat̄. in qua armenia est mons qui vocat̄ vulgariter montagna nīgra. z erat termin⁹ grecie p̄sus syriā. Nam inter alias puincias grecie tunc tempis erat illa q̄ nūc appellatur Thureckya. z puincia magna maioris armenie. Et puincia illa que nūc dicit̄ Romana. a pluribus capadocia nūcupatur. que est inter maiorē z minorē armeniā. In qua puin-

cia sunt ille due ciuitates famose scilicet Sebastes apud quam martyrizati fuerunt beatus Basilius episcopus et quadraginta milites martyres. quorum festum septimo nonas martij celebratur. Et cesareus capadocie. cum pluribus alijs ciuitatibus magnis. Que etiam prouincia romana per armenia maiore a multis reputabatur et appellabatur. Insuper de grecia ut dictum est armenia minor reputabatur usque ad montagnam nigram pro ut accepi a uiris religiosus de armenia natis. qui sub regula beati Basilij habitum ferebant. professi. de qua armenia minori a pluribus alijs pro certo dicitur esse Romana prouincia. in qua Sebastes ciuitas sita est. Unde uolunt illi quod hec armenia contigua sit cum maiori. in finibus illius ciuitatis predicte. que etiam a quibusdam fertur fuisse de regno costi patris sancte Katherine. Et de ista opinione fuisse uidetur ille qui supradictorum. quadraginta martyrum legendam com-

posuit. Nam in eius principio dicitur apud Sebasten armenie minoris. quadraginta militum tempore Licij regis sub preside Agri culao. etc. Ponendo ergo in minori armenia esse Sebasten que est in dicta prouincia romana. ponit etiam illam fore prouinciam de minori armenia.

Quintum capitulum. In quo agitur que fuerit mater beate Katherine Et quomodo ad christum conuersa sit ipsa eius mater. Et de ortu et sufficiencia magna istius sancte: ac etiam de obitu patris sui. scilicet regis Costi qui obiit in grecia absque uide christiana. sed in gentilitate et in iuuenilitate. Mater uero sancte Katherine sabinella nomine fuit ad christum conuersa a quodam sancto heremita et baptizata. ut habetur infra in legenda. etc.

L3

Capitulum V

Remēo

ratus autē rex
 Costus. cogi-
 tans. q̄ mater
 eius erat defū-
 cta. pro q̄ Rex
 ip̄e in dicto regno regnabat
 ⁊ cernens hoc sine natis va-
 care. requisito sup̄ hoc p̄ in-
 ter nūcios vt filius reuerēs
 consilio patris vxorem acce-
 pit valde prudentē quā in-
 gens decorabat nobilitas:
 venustāq̄ ⁊ sabinellā noīe.

Fertur enim costum regem
 desponsatam hoc noīe ha-
 buisse filiam cuiusdam ma-
 gni principis grecorum ⁊ sa-
 maritanorum qui infra egyptū
 vt quidam aiūt sub feu-
 do regis egyptioꝝ habebat
 plures terras. inter q̄s erat
 alexandria quam in dotes
 ipsi regi costo dedit p̄ filia.
 Ex qua vxore genuit vnicā
 filiam beatā sc̄z katherinā.
 Hec post ablactationē pro-
 lixā more regio facta solen-
 niter. cum iam ad etates sex

De matre bte katherine. X

puenisset annoꝝ. preter co/
suetudinē illius etatis, tan
ta morum grauitate, cepit
ostendere qualis futura de/
bebat esse puella. vt omnes
illam videntes mirarentur
stupore. Quod gaudentes
videndo parentes cepit ma
ter inbere vt filia sufficien/
tior esset. eam exercitiū artes
seretini doceri. Que cito ai
mi conceptu hec omnia di/
scens, magistra nobilis in
paruo extitit tempore. Pa
ter autē cum tantam inge
nij plenitudinez cerneret in
filia. ⁊ eam sūme diligeret.
cum alios filios non habe
ret. desiderans quoq; ipam
omni ad plenū sufficientia
refulgere. trium scz philoso
phie partiū. sermocionalis
videlicet naturalis ⁊ mora
lis doctores ad se vocari p̄
cepit. Quos sūmo studio
rogādo p̄ filia. eam infra re
gale pallatiū cū pedissequis
suis ipoz sapientū tradidit
disciplinis. Illa ꝑo cū esset
ardētis ingenij. oia q̄cunq;
ei ab oratorib; aut philoso
phis fuissent tradita. limpi
do intellectu fortiter retine
bat. Nihilominꝰ tñ quoti

die erat vacās studio dilige
ti. Cuiꝰ reuera prudentie.
cuiusq; fuerit intelligētie re
rū exitus p̄docuit. Taliter
igit puerilib; annis iam do
mi transactis. qz bone ado
lescens indolis erat. Facta
est illustrissima Katherina
magistra i omib; p̄tib; phi
losophie mūdane. Erat ins
sup tā admirabili specie des
corata: vt in toto terraz or
be sibi similis non crederet
esse. De hinc rex costꝰ hila
rarꝰ de sapia filie. obiit ad
huc iuuenis plenus gratia
hominū. Quo quidē defū
cto accidit post tēpus. gre
gina mater bte katherie ad
montagnā nigrā appropinq̄
ret p̄fatam. Circa quā inter
alios quidā anachorita vir
vtiq; magne sc̄t̄tatis habi
tabat. celebris fame saluta
risq; doctrine Ananias no
mie vt quidā refert. Et qui
dē ꝑe ananias potuit nomē
eiꝰ vocari. hoc est donū gr̄e
diuine vel deuota gratifica
tio dño. Nā ꝑ eū donuz gr̄e
fidei recepit katheria ⁊ ma
ter eius. Propter quā gr̄az
ipe grateface sūt dño. kathe
rina tñ ꝑcipue q̄ desponsata

Capitulum VI

fuit christo. Qui sanctus
anachorita cum reginā au-
dire verbum dei cerneret an-
xiam. licet adhuc esset paga-
na. tam feruenter xpi fidem
predicare cepit. q̄ illam pfe-
cte cōuertit. quā pueras ka-
therizauit. et postmodū ba-
ptizauit. Ad quē tantā nō
inmerito deuotioz regina
pcepit. vt oīa put erat pos-
sibile de illius p̄silio agere
vellet. et eundē sanctuz ipsa
mater sepe filie sez katheri-
ne noīaret. instanterq̄ illi p̄-
suadebat vt xpiana sic ipsa

efficeret. Qd̄ execrans ka-
therina p̄tra xpi fidē vt pa-
gana sillogismis naturali-
bus fortiter arguebat. Qui-
bus ratioibz mater respōde-
re nō nouerat. nec inuitam
filiaz ad sc̄m̄ valebat here-
mitam deducere.

Capitulum se-
ptū de causa et mō q̄b̄ bea-
ta katherina fuit ad xp̄m
puersa. et de ānulo illo ma-
teriali cū quo ipsa fuit cor-
paliter a xpo desponsata. et
mēraliter illuminata.

Videns vero mater filiam. tunc gratias datur quod acquisitis gratiis atque immensis diuicijs et tanta nobilitate fulgere. cum iam ad nubilem deuenisset etatem. ut sponsum acciperet crebro suadere incepit. Idem barones in super regni sui suaserunt Katherine. quam ipsa heres pro patre in suo regno remanserat. ne sine regimine viri. regnum remaneret orbatum. absque intermissione mater et barones eas pro seipso aliqui. et alij pro alios: instanter rogabant. ut sponsum sibi condignum acciperet digneret. Quod si non faceret regnum rebellionibus plurimorum. minati sunt male perire. Multi namque regum filij atque magnorum principum de diuersis mundi partibus audientes excellentissime sue conditionis famam. eam propter rem antea desiderabant habere. Sed quia Katherine non dum que edificat diuina sapientia. sed solum mundana que secundum apostolum inflat (pollebat) cunctos spernens pro sponsis ei propositos matri suadenti ac baronibus taliter respondebat. Scio vere scio quod ea que mihi suadetis pro bono regni et mei tanquam diligentes hec dicitis. Et idcirco ex parte vestra quam profertis sententiam firmante necessitate. ecce parata sum ex parte mea facere que vos vultis. Vestrum enim quasi omnium sententia una est. ut scilicet sponsum mihi condignum accipere debeam. Inquirete igitur qui sit sapiens. pulcher. nobilis et diues. ut ego. et sic condicio natum gratia vestri. parata sum sponsum recipere. Quia propter suo diuulgato responso. plures filij magnorum nobilium se pares illi reputantes comparebant. ex nimio desiderio habendi eam pro sponsa. que saltem ut in pallegata predictarum conditionum forma deficientes. sunt ab ea reputati non digni. Efficiuntur ex hoc mater et barones mesti et recudij. sed et propterea quia illius rationibus ignorant contradicere. nec profati nobiles hoc profumunt. Sed mater ut iam se fidelis ad profati anacho-

Capitulum VI

rite heremū festina pergit. et
anxia. Rogansq; illum q̄te
nus dñm omnipotentē ob
nixē deprecari dignes p̄ filia
vt eam in fide illuminaret ad
pleniū. et eius animuz reuo
caret a p̄tinatia tam nociua
Sanctus vero anachorita
p̄fortans illā p̄misit se libe
ter hoc facturū qđ illa roga
uerat. **D**excellens refugiū
sancte orationis que aures
inclinat pietatis diuine. ad
nostre indigētie fragilitatis
q; votum. **D**rauit enī mox
sctūs vir vt illi p̄miserat. et
ecce post aliquos dies: ma
ter cū katherina hanc vider
bant visionē. **D**ormiebant
ambe mater et filia in eodez
cubiculo simul. et ecce regi
na celoz gloriofissima p̄go
maria venit cum comitiua
magna apostolor. martyriū
et p̄fessor. et alioz sanctorū.
qui erāt mire pulchritudine
decorati. **E**t stans beatissi
ma virgo maria iuxta kathe
rinā dixit ad eam. **V**ide ka
therina filia. omnes isti res
ges sunt. te quoq; maiores.
et sub meo filio impatore re
gnantes. teq; inuptam fore
cognoui. si ergo cum nobis

lis sis puella. vis vnum ex
eis. elige eum qui tibi plus
placet p̄ tuo sponso. et faciā
q; habebis eum sponsum.
Illa vero respondit: q; nul
lum ex illis volebat habere
Ultimo imperator ipse rex
glorie dñs noster ih̄us x̄ps
adhuc dulcissima sua m̄re
presente vt iuuenis pulcher
rimus quasi viginti quinq;
annoz apparuit cum multi
tudine angeloz. **T**unc bea
ta virgo maria dixit kathe
rine. **V**is istum habere pro
tuo sp̄so. **I**lla vero vidēs
illum tam decorū tam pos
tentem et tam bene mouge
ratum. et credens eum solū
hominem esse cum nimio
feruore respondit. q; illum
penitus habere vellet et non
alium. **S**ed mater eius sa
binella redarguens eam di
xit. **N**imis superbe loque
ris filia. quoniam rex ma
gnus est. et vt mihi videtur
tunc non est aliquis homo
in toto mundo qui assimile
tur huic maximo imperato
ri. tam in diuicijs. pulchri
tudine. vel alijs virtutibus
hoc ego firmis credo. **S**uf
ficiebat tibi vnum accipere

De baronibus suis qui magni reges sunt ut impatrix tibi dixit. Quomodo ergo eum vis habere sponsum. qui tot sub se habet reges. Ad quas suspirans filia. secrete ait. Mater dilectissima noli me reprehendere si huc desidero: quia eum solummodo me superare in omnibus cerno. sed ad matrem ipsius scilicet imperatricem perge quanto citius. sibi que supplicia. ut flectat animum eius ad coniugium meum. quia si eum non tenuero virum. nullum proorsus alium de cetero habebō. Cui mater respondit. pergam ex quo vis omnino ad matrem suam. et probabo si te vult recipere quod tamen non credo. Pergit ergo mater ad dominam. et suam offert filiam pro sponsa imperatoris. Regina vero angelorum inquit filio suo regi seculorum. Fili mi dulcissime vis hanc virginem pro tua sponsa. Et ille movens caput respondit. Mater mea dilectissima. nolo eam. sed cito a te illam recelle. cum non sit christiana. Christianorum enim sum

rex. Non debeo ergo nisi christianam habere sponsam. Sed si vult baptizari. tunc promitto mox illam subarrare annulo tanquam sponsam. Tunc de iparente visione utraque ipsarum excitatur visa simul sibi fantur tanquam vera. Unde factum est. quod katherina nil aliud ageret nisi plorare dicens. quod nunquam quiesceret donec illum iuvenem pro suo sponso haberet. Igitur hec baptizari festinans rogat matrem ut ad prefatum heremitam sanctum virum scilicet sine mora eam deducat. Quod et factum est. Peruenientibus autem illis ad locum. narravit mater clam heremite visionem prefatam. Quo audito ille heremita a deo illuminatus. vocata katherina dixit ambabo. iuuenis ille quem vidistis erat christus dominus noster et regia erat mater eius ergo maria. et qui cum eo apparuerunt erant chori sanctorum. Ad dicens quoque super hoc dixit katherine. quod si vellet habere in suum sponsum illum iuvenem pulcherrimum quem vidisset in visione. opporretet eam fieri

Capitulum VI

xpianam. Tunc katherina gratia diuina illuminata desiderio plena sui futuri spō si scz xpi ihu. seruēter in ei⁹ fide postulabat edoceri. Ca thezizat ergo eam sc̄tūs vir anachorita ⁊ ab eodē lachri mans baptizatur deuote. **A**hibilomin⁹ tamen adhuc cordialit̄ anxia expectabat xpm habere sponsuz. Sed redeūt post hec ad domum ambe. ⁊ katherina in thalamo feruenter orante et post orationē dormiēterenit rex gle scz xpus n̄m̄ū decora tus cum angelozū turba et celesti curia sibiq; annuluz ad digitum suū posuit ⁊ eā sibi desposauit. Katherina ꝑo euigilans inenit annulum quē omni tpe uite sue ī digito illo portauit ī signū vere desponsatiōis ihu xpi cum ea. Aliqui tñ dicūt qd xpus uisibiliter sibi apparuit ⁊ materialem annulū ī digito posuit sc̄tē katherie: ꝑmittens ei maxia ꝑ ea facere si ꝑfecte in eius ꝑseuera uerit charitate. Et disparen te christo ab ea mox illa cognonit ⁊ sensit ꝑlibatā uisionem spūaliter debuisse in telligi. Et totaliter euz maxima charitate ac teneritudi ne ad xpm sponsū suum ꝑuersa est. ⁊ de ipō ac ab ipso sepe magnas ꝑsolatiōes sensit. Et ut plenius in xpo ꝑsolari ualeret totū studiuz suum erat in ꝑtemplatiōe orationis. aut in lectiōe sacre scripture. Nam cum prius uniuersa uolumia librorum in aīo curiosi⁹ discurreret. post suam ꝑuersionez ad libros sacre scripture et ad enāgelicos apices ꝑuenit: in quib; figens curiosi tatis sue cursum. ad semetipam ait. **D**eu mihi q̄ tam diu ꝑ libroz tenebras tempus amisi ꝑciosum. sed donante illo cui me totaliter tradidi tēpus adhuc restat. ad recupandum tēpus iam ꝑditum. Et ecce katherina euāgelium sponsi sui tā diu seipsam edocere studebat. q̄ diu ad lumē ꝑtingere ualebat ueritatis. ⁊ secū quoti die reuolūēs ⁊ quotidie cri sti famulos ⁊ ancillas cum quib; de illo loqueret̄ requiens. facta est ueritatis magistra mirabilis. Sed annulus ille cū quo xps despon

Quare voluit recedere XIII

sanit eam post passionē bte
katherine: i alexandria egypti
p̄ri reseruatus ē. durante tē
pore quo xp̄iani tenuerunt
dictā ciuitatē. Postq̄ autē
sarraceni inuaserūt egyptuz
z alexandriam. nescit quid
actum sit de annulo illo.

Capitulū septi

mū in quo agitur quare be
ata katherina voluit recede
re de regno paterno. z ire al
lexandriā que erat de terris
matrimonij sui. Et de mor
te dilecte matris sue. ac de
accusatione primo facta de
ipsa a baronibz suis maxen
tio cesari. Et q̄liter ipsa tra
ctabat bona hereditatis sue
vt ex hoc magis christo pla
ceret.

Hec
itez pulsatur a
baronibus re
gni. vt omni
no desponsa
iri obeat. si re
gnū suū non vult male pe
ire. Quibus b̄ta katherina
gr̄a dei iam freta sic respon
dit. Regi sum despōsata om

nibz maiori. qui est dei fili⁹
xps saluator mūdi. Nullus
ergo alius mihi noietur: qz
ipe dulci⁹ a me adamat. **V**i
dete z annulū cum quo sub
arravit me ancillā suā dñs
z sponsus me⁹ ihus xp̄us.
Sed psuadere nō desinūt
vt desponset barones. credē
tes illam taliter respōdere.
vt ipi desisteret a psuasione
p̄dicta. **U**n factum est q̄ il
la volens deo vacare. z per
uerso mūdo suadenti locuz
dare. matrē obnixe rogat et
instanter. q̄tenus ipa ad al
lexandriā secum p̄gere velit
Ratiōe sui matrimonij sal
tem ad tēpus ibi moratura
in pace. **C**onsentit mater et
clam in regno dimisso vica
rio. ambe simul alexandriā
pgunt. **S**ed barones regni
hec dñz audiūt turbati sūt
valde z tanq̄ xp̄ianā eam p
oratores suos incusant ma
xentio cesari. q̄ illo tēpe ad
orientales remeauerat par
tes. **M**ater p̄o katherine de
sancta dispositiōe filie ala
cris facta post paucos dies
ibidem in pace q̄euit plena
psolatione z gr̄a dei. **C**esar
autē adhibuit aures. sed vt
D

Capitulum. viii

callidus rem tacite impera-
nit teneri. donec ipse alexan-
driam veniret ad urbē. Au-
diuit enī illam esse filiaz co-
sti regis qui fuerat frater cō-
stantini. sui sororij. cui⁹ ma-
xentius fuit capitalis iūmi-
cus: quia expulsus prius
erat ab illo a romana ciui-
tate vt clarius infra patebit.
Katherina vero mortua ei⁹
matre. sic quoq; vtrorumq;
parentum solatio orbata. te-
nera licet esset adhuc etate.
tamē in pallatio remansit.
z familiam q̄ successione he-
reditaria sibi inhererat cum
diligentia gubernabat. non
quia seruorum aut ancilla-
rum innumerosa turba qua-
si prima honores mortales
appetendo delectaretur. sed
quia non sine crimine fore
putabat. si paternum censū
auide retinens. fame z ine-
diā quemlibet eorum peri-
re pateretur: quippe que ni-
hil cum mundo habere des-
creuerat. De his tamē sol-
licita ex omī substantia pa-
tris paululum sibi reserua-
bat. Cetera in vsus paupe-
rum cōsumendo paternos
thesauros penitus exhau-

riebat. Nam ipsa nec puella
res iocos. nec amatoria car-
mina videre vel audire vo-
lebat. sed diuinis tantum-
modo scripturis. vt tactus
est attentius intenta erat. z
tam diuinis q̄ mundanis
scientijs adeo sufficiēter or-
nata erat. vt tunc temporis
nulla sophisticæ artis argu-
tia poterat supplantari. Et
q̄uis multi experiendū stu-
dio litterati. obiectis eam
de varijs attentassent. tamē
vt stultos se z ydeotas reco-
gnoscentes eam sane in om-
ni sciētia insupabilem res-
liquerunt.

Capitulum oct
taū De scelerata vita ma-
xentij. et quomodo a con-
stantino fugatus de vrbe
iuit Alexandriam quan-
do fecit martyriari beatam
katherinam.

De scelerata vita max. XIII

Seren-
ti' vt
supra ta-
ctum est.
A pretori-
anis militibz cesar fact' Ro-
me degens prio. vt plebi fie-
ret gratiosus se fore simu-
lat christianum. Iussitqz cō-
festim omnes iūrias a xp̄i-
anis arceri, nihil tamen in
moribus siue in vita cum
christianis cōmune habēs
eo q̄ in omni flagiciozum
fece ac immundicia versare
tur. Nam senatorum nobis-
liumqz matronas ad se du-
ci publice faciebat, nec vl-
lam sinebat euadere quam
esse yllius pulchritudinis
audiuisset. Itaqz tant' me-
tus vniuersos inuaserat vt
null' palā diceret qd time-
bat:z gemētes in domibus
seruitutē insolitā sustiebāt.

D 2

Capitulum VIII

¶ Nam die quadam militibus impauit. ut omnis cuiuscumque etatis et sexus quos sibi obuios habuissent gladijs trucidaret. Sicque factum est ut innumeri homines non hostium sed suorum gladij interiret. Iterum criminibus astute obiectis clariores opibus et honoribus senatores. prescribi mandauit Insuper artem magicam sumis studijs cepit excolere in tantum. ut pregnantes feminas faceret in ventre scindere. ac paruulos inde trahi. ut sacris funestis infantium testis et viscera scerperent et adhiberent. Dicebatque ope tam crudeli a romano impio bella arceri. atque credebat per talia regnum posse romanum seruari. Hac igitur tyrannide et tanta. vniuersi deterriti agris derelictis et domibus. se per abdita loca celabant ita ut nec vite subsidium potuissent habere. Sed senatores vrbis. sapientum clam suorum consilium inierunt. qualiter senatus populusque romanus possent de manibus euadere tam crudelis tyranni. Et clam diffinitum ac sanctum est. ut absque mora pro euasione tanti periculi: oculi culti nuncij in britaniam ad constantinum mittantur. Constantinus hic helene filius. ab augusto tricesimo primo imperator est constitutus. Vel a xxx. tertio si pater eius fuerit computatus siue ipse maximianus galerius. qui cum eius preceps regnauit. Itaque constantinus iste preclarus. a maxentio romano cernens ita tyrannice oppressum et vastari. et per galerum pariter et seuerum imperium orientale non regi sed potius extirpari: omnibus hominibus se studuit exhibere benignus. Sicque mira dei gratia factus est. ut ciuibus plurimum esset carus. ac militibus nimis acceptus. Itaque sanctus nihil posse se posse deos quos dyocletianus fuerat veneratus. si multum considerans. quod pro eius constantinus paganorum religione contempta. feliciter dies suos duxisset. incepit cogitare tacitus quem deum in suum vellet habere auxilium. Et dum sic cogitaret: iam dicti nuncij romanorum venerunt ad eum. et diligenter auditis causis quas contra maxentium illi dicere voluerunt. quod iam cor ad

De scelerata vita max. XV

hec habebat p̄tra illuz aiari
fortius cepit. Et licet non
adhuc xp̄ianus esset, nec cri-
stus nec deum coleret, xp̄ia-
nos tamen vt pater eius in
magna veneratiōe habebat
Sexto igit̄ anno impij sui
in destructionē predictoruz
tyrannoz insurgit, z primo
p̄tra maxentium castra mo-
uit z multa secum de istan-
te necessitate tractās sepe p̄
auxilio optinēdo oculos ad
celum leuabat in his sollici-
tudinibz p̄stitutus, sicut eu-
sebius ipse dicit se hoc cum
iureiurando ab eodē audi-
uisse. Et circa meridiē decli-
nante iam sole, vidit in celo
sup̄ius crucis signū ex luce
formatū, cui erat scriptura
inserta, p̄tinens hec verba.
In hoc signo vinces. Hoc
etiam signū milites qui se-
cum erant p̄spererunt. Et
dum cogitaret attentū qd
hoc essz, mox tempus q̄etis
aduenit, ipsiqz dormiēti cri-
stus apparuit cuz ip̄o signo
quod viderat. Dixitqz ad
eum. Si vis vincere con-
stantine, vt̄ere signo tibi ce-
litus postenso. Hoc habet
in hystoria Tripartita cum q̄

in suis cronicis concordat
Eustachius. Itaqz die fa-
cta, constantinus xp̄i aduo-
cat sacerdotes de dogmate
christiano eosdem consultu-
rus. At illi de christo sibi lo-
quentes ex prophetis, sua
dicta probabant, asserentes
nihilominus signum cru-
cis trophenū esse victorie
saluatoris christi, aduersus
infernum, quam victoriam
ascendens ad celos ab ip̄s
sis inferis crucifixus ipse
ostendit, duz a mortuis die
tertia resurrexit, dans spem
omnibz mortuis, q̄ omnes
homines in fine mundi res-
surgant, z q̄ alij pro bene ge-
stis premia sempiterna, alij
vero pro male gestis perpe-
tua supplicia sint recepturi.
ip̄m docuerunt. Itē q̄ ho-
mines qui peccassent p̄ ba-
ptismum a peccatis possent
mūdari. Docebant quoqz
purificationez sc̄dam ex pe-
nitentia p̄sequi, z veniaz a
dei clementia tribui delin-
quentibz, si penitentiā agen-
tes studeāt eam bonis ope-
ribz roborare. Hec sacer-
dotibus explanantibz, am-
mirat̄ impator p̄phetias d̄

Capitulum VIII

xpo ita pmissas et factas et in vexillo quod labrum vocabatur, et ante se portari in bellis a militibus consueverat, et auro et lapidibus preciosis mox instituit, in crucis signaculum transferri ut sic illi soli ammonerent subditi timere deum, quem coleret imperator, et quo auxiliatore duce in preliis vteretur, simulque desererent subditi priorem morem quando ydola adorabant. Sed et ipse crucem ex auro confectam in dextra sua gestans, militaria cuncta vexilla in crucis signaculum transfermata, procedere iubens exercitum, contra maxentium movit arma, deum semper atque humiliter deprecans cui iam pro offensionem, familiaritatem se fecerat, ne dextra sua si quo sceleris crucis ornata, pro effusione romani sanguinis fedari videretur, sed sine impugnatione patrie, civibus romanis redderet libertatem. Tunc constantinus appropinquaret ad portam urbis, senatus et populus romanus et pars militum priorum, qui tunc a tyranno maxentio propter eius scelera discesserant, bellumque intestinum contra maxentium inciperunt, ne ipse ut volebat, Clemētissimi principis introitus impedire valeret. Et intrante constantino urbem cum signo sacratissime crucis ut praetactum est, tantus metus morum maxentium (ut scivimus) invasit, quod extra urbem cum militibus fugiens, qui sibi in dicto bello remanserant: ad partes Dalmacie unde fuerat pater eius scilicet maximianus natus, transibat transitus. Deinde per ylliricum praeparavit in syriam, ubi primo beata katherina pro ambasiatores ut tactum est. Tamen christiana cesari denunciatur. Sed moras in syria non trahens magnam, ad urbem alexandriam egypti ubi beata katherina tunc residebat secessit. Et licet taliter esset de roma fugatus, timebat tamen in illis partibus propter eius germanum et eius filium maximianum; maxime tamen propter sanctum maximianum galeam, qui dominabatur in illa regione et ipse tunc degebat in yllirico cum navigio magno et in asya tota cum gente mul-

De scelerata vita maxē. XVI

ta ex timore constantini ppter illa que de ipso audierat nona. Et sic ab effusione sanguinis ut oravit constantinus: constantini dextera permansit immunis. Septimo vero imperij sui anno: cum diuina iam opere roma intrasset constantinus: ante omnia sanctorum martyrum reliquias colligi et sepulture mox tradidit precepit. Romani autem per constantinos septem dies triumphalem festiuitatem agentes: christum et mirificam eius crucem: insuper et victorem constantinum: seque magnis laudibus extollebant. De predicta fuga maxentij cuius Triptita et ecclesiastica hystoria non dicant: tradunt tamen de ipsa fuga annales hystorie sicut septius legi in quodam libro: ab vno fratre ordinis predicatorum mihi accomodato. videlicet quod inter constantinum et maxentium bellum civile exortum est rome. Et de eodem libro extraxi carminis modum: et disputationes beate katherine cum cesare et quinquaginta philosophis. Maxentius siquidem prius fugatus alexandrie prius se recepit.

Et aliter ponere non est bene possibile credere: si volumus asserere sicuti fuit secundum rei veritatem. quod beata katherina sit ab isto maxentio passa et non ab alio tyranno.

Capitulum nonum: que maxentius existens alexandrie motus sit scribere per sacrificio ydolorum. Et de tenore sui iniqui precepti: et de solennitate illius sacrificij.

Nāque temporibus quibus hec agebantur: dum sancte romane sedis beatus Silvester pontificatum tenebat: ipse predictus maxentius volens augere ydolatrie culturam: quam dyoclecianus cum ipsius maxentij genitore scilicet maxiano herculeo cepit: respiciens se tam obprobriose a constantino de urbe fugatum: repetita rabie incitatus: ecclesiam christi zelo ydolatrie persequi instituit: et ad prophana sacrificia christianos aut primis

Capitulum IX

aut tormentis incuruare ꝑ cepit. Et ꝑpter hoc residens in ciuitate alexandrinorū: feralia ꝑ prouincias sue diuisionis misit edicta. Inbēs xpianos dñs suis ymmolare aut penalibꝫ cruciatibꝫ iterire. Extat autē huiusmōi edictum ab eo ꝑ regiōes circumquaqꝫ ꝫ nationes emisum. Maxentius imparor diuina prouidentia ꝫ deorꝫ sacrorum beniuolētia in sacro romani imperij culmie constitutus. oibꝫ regibus. consulibꝫ atqꝫ magistratibꝫ Tribunis ac iudicibꝫ ceterisqꝫ reipublice ministrantibus et fauentibus. Et his qui edictis nostris acquiescunt salutem et gratiaz nostram. Flocte ac die uigilanti studio curam habēdo de salute ꝫ gloria sacri imperij exortum est in aīmo nostro consiliū. quod sine uestra presentia nolumus diffinire. Quapropter monemus ꝫ exhortamur uestram solertiam. ut cum apices nostri ad uos peruenierint: omni remota occasione festine ad nos uenire studeatis. Si

quis autem iussioni nostre contrarie presumpserit. sciat se capitali sententia puniendum. Auditis itaqꝫ tyrannice iussioni mandatis. sit conuentus uniuersalis ad pretorium regis in ciuitate alexandria. Quibus conuocatis. imperator tribunal ascendit. ꝫ cetum astantem ita est allocutus. Per uirtutem omniū deorum quibus quotidie famulamur. ꝫ romanū imperium gloriose ubiqꝫ triumphat: licet per plures sit conditum augustos. nō est tamē in toto mundo potestas. qꝫ sub iugo potestatis nostre flectere colla recuset. nisi sola superba et inepta cultura christianorū. que in obediēs nobis semper existit. qꝫ penitus eradicare nequimus. pro eo utiqꝫ qꝫ clancullo huc atqꝫ illuc dispſa uagatur. Quapropter statuendo censemus ut sacratissimis dñs quorum beneficio ꝫ potestate regnamus. publica reuerētia ꝫ pecularis quodāmō eis exhibeat cultus. qꝫ tenus ꝫ imppetuum nos ptegrat ꝫ gubernet ꝫ

Quo kathe. increpabat XVII

nephandos errores supbi-
entiu in xpianorum nobis
ad iudicandum ostendant.
et quos inuenire nequiueri-
mus sua eos ultione pstrin-
gant. Hoc decretum quod
statuimus a nobis primo i-
choari oportet. Scdm im-
pialem itaq; potestatem nos
offerimus dñs id quod vo-
lumus. vos autem scdm ve-
stram facultatem his sacri-
ficate cuncti liberaliter. Al-
tera autem die sedens p tri-
bunali iubet omnes intro-
duci et preconis voce accla-
mare. et ad templum deorum
suorum omnes pariter con-
uenirent. Et ut sacerdotes
aris thura imponeret. Tunc
imperatore primo solene sa-
crificium dñs offerente. cō-
tinuo ceteri homines. incur-
uati iuxta possibilitatē suam
sunt ante simulachra deorum.
Diuites quidem thauros
et boues et oues; pauperes
vero volucres viuas offere-
bant. Porro imperator ut
erat regio amictus ornatu;
et militari ambitu stipatus.
preueniēs. obtulit in sacri-
ficiū thauros centum. et
triginta. Hinc reges et prin-

cipes. hinc magnates milis-
tum. hinc prefecti et tribu-
ni. celse dignitatis. gratioso-
res et illustres persone pro-
ut tyranno placere niteban-
tur formosa dñs animalia
atq; copiosa ymmolabant.
Quibus vero ad solennem
pompa sacrificiorum ar-
menta non suppetebāt. pas-
seres et volatilia que habe-
re poterant. inferebant. Au-
ditur per vniuersam ciuita-
tem vox diuersorum anima-
lium. perfunditur tellus ef-
fusio sanguine bidentium.
fit sonus confusus plausi-
bus et choris alternantib;
in tantum; ut tremulenta
tellus exultare. aut potius
indignari tantis clamorib;
videretur.

Capitulum de
cimum. Quomodo beata
katherina increpabat impe-
ratorem de falso sacrificio
supradicto. zc.

Capitulum X

Nunciu[m] uero
 be alexandri
 norum ut ta
 ctu[m] est supra
 Erat puella il
 la sanctissima
 katherina. annorum. xvij.
 duorum de viginti. sponsa
 christi speciosa valde. s[ed] q[uo]d
 pluris est religiosa fide. et
 custos uirginitatis sue que
 in pallatio patris sui resi
 dens. audiuit tibicinum so

nū. et multimodū genus or
 ganorum. et uoces diuersas
 animalū diuersorum in tē
 plo fieri ydolorum insolite
 Stupefacta ergo exide cau
 sam celeriter iubet inquiri.
 Quam cum ex nuncio di
 dicisset. assumptis secus ali
 quibus de familia. ad tem
 plum usq[ue] properauit. Ibi
 q[ui] queruloso gemitu deplo
 rantes quosdam insperit q[ui]
 se christianos esse fatebatur
 sed metu mortis ad propa

Quo kathe. icrepabat XVIII

na sacrificia impellebantur
Hec igitur uehementi do-
lore cordis sauciata delibe-
rat erroneum huiusmodi
sacrificium libera auctozita-
te damnare simul et tyran-
num. nec non et eius male-
sanum edictum improbare
Tenens itaq; paululum in-
tra se silentium tacita qui-
dem sed in alto corde fudit
lachrymas et orationem.
Hinc pectus et linguaz xpi
muniens signaculo. auda-
cter ante conspectum im-
peratoris prorupit. ubi in-
ter cezorum strages anima-
lium. et aras immundi cruo-
ris sorde tractas supra om-
nes flagiciosus ydolatra e-
minebat. Ingressa uero bea-
ta uirgo. sic ait tyrano. Sa-
lutationem tibi imperator
proferre. et ordinis dignitas
et rationis dictamen premo-
nebat. si hec que cultib; de-
monuz exhibes. que in nul-
lo tamen proficua sed omni-
no noxia sunt et damnosa.
si hec inquam creatori tuo
impenderes. sola illius ma-
iestatemq; adorandam in-
telligeres. per quem mundi
elementa initium sumpse-
runt atq; subsistunt. qui non
in innoxiorum cede anima-
lium. sed fide et salutarium
mandatorum obseruantia
delectatur. Hunc autem te-
meritas humana in nullo
periculosius offendit. qm vt
rationalis creatura rebus
insensibilibus cultum diui-
nitatis exhibeat. et hono-
re inuisibilis maiestatis ad
uisibiles transferat creatu-
ras. Etenim maloz omnium
inuentor dyabolus inter om-
nes suas dolosas artes et
fraudes dubios homines.
nec perniciosius circumue-
nit. nec alias a di cultu sub-
tilius auocat. qm vt cum sci-
amus. nos deo soli debere
q; formamur et nascimur.
hec tamen omnia elementis
mundi ascribi suadeat. qui-
bus et vos diuinitatis num-
me attribuitis. et appositis
nomini; p deo singula atq;
vniuersa veneramini. nul-
la alia ratiode in huc errorez
traducti. nisi q; coeternam
dei essentia in se seruare vo-
bis vident. que tamen plane
a deo ex nihilo facta sunt. et
in hac mundi formam mira-
bili conspiratione sociata.

Capitulum XI

Que sicut in initium ex dei creatione sumptum. ita pbenitatem ipsius beneficio cōsequentur, et ideo coeterna deo non sunt. quia impossibile est creaturam temporaliter factam; creatori suo qui est sine tempore, esse cōsempternā. Ille enim solus est sine initio. a quo rerū omnium processit exordium. Talibus ergo diuinitas nō est tribuenda. que sue voluntatis nō sunt. sed a deo impofite seruiunt rationi et legi. **Dij** ergo non sunt plures sed vnus nascentium et viuentium formator deus qui sic cut omnia creauit ex nihilo: ita suo imperio omnia cohercet atq; disponit. **Tibi** ergo imperator ppendere opus est vt cum tu quidem homo sis et ideo mortalis: et tu prout terreni imperij exigit principat⁹ mltis mortalium milibus presis: si q̄s horum debitum tibi specialiter honorem alij conferret et alteri cuiilibet potenti de collato sibi a te beneficio famulaturus insisteret: nōne tu hunc reū iudicares maieftatis: et rursus quē prom

ptiorē i tua fidelitate anim aduerteres: huic omnes honorem fraudulentia deposita condonares. **Miranda** ergo est sed et timēda dei patientia in sua contumelia. **Igitur** cum te sublimi impio quod mortales magnū existimant pcesse hominibus ipse voluerit: tu tamen eius ingratus beneficijs existens: rebus visibilibus at tribuis: quod cōferre debueras ei⁹ magnifice maieftati.

Capitulū vn^o

decimum de impugnatione maxencij contra beatam katherinam de iesu crucifixo: et de responsione beate katherine contra impugnationem maxencij per obedientiam elementorum. quibus non solum esse sed et pcesse conueniret vt ipse putabat.

Um hec igitur puella ipsa loqueret. Imperator cuius iam dudum visus in virginis defixo, vultus ipsius claritatem, et verborum constantiam tacitus considerabat. De hinc in verba huiusmodi pupit. Speciosa quidem ista forent o ego qui asseris si ratio munimeto fulcirent. Nos vero non ignoramus omnes religionum sectas

et uniuersas sacrorum ritus, rationabilibus manasse, a principibus. Romani namque principes, iusticia semper religione mortales homines preuntes, totum in leges suas orbem redigerunt. Non ergo yana suspitio est his uti ceremonijs: quibus longa etas religionis auctoritatem dedidit, et seruata tot seculis, felices sequendos nostros moner esse parentes: cui fideliter secuti sunt suos. Vestre autem crudelitatis secta ita

E

Capitulum XI

supflua et irrationabilis est
ut nulli sanemētis scipiēda
videatur. Quid enim tam
absurdū et ab humana rati-
one tam alienū quā ut ihum
quē crucifixerāt iudei. di si-
liū asseratis. quē ut vos di-
citis et virilis ignara pfor-
tij virgo cōcepit et cōceptus
clauso utero peperit. qui a
discipulo traditus crucis
suspendio interiit. de cruce
depositus triduanē sepul-
ture moras p̄tulit. de hinc
resumpto spiritu de sepul-
chro surrexit. Que sane om-
nia vana et nulli sapiētī cre-
dibilia habentur. Nec sus-
ficit vobis tam stulto erro-
ri adhibere consensum. qui
et immortales dōs nostros
scz solem et lunam temera-
ria in sectatione condem-
natis. quoz beneficio vten-
tes mortales. honorem qui
hominibz non debetur sol-
uere sine eorum offensione
fieri non potest. Que enim
tam remota celi plaga et se-
creta orbis regio ab huma-
na cōuersatione adeo fuit
ignotum ut magno deo so-
li votiuā non exhibeat reli-
gionis culturā. Que deni-

qz gēs tam barbara que lu-
ne regine scilicet celi. diuis-
nos non exhibeat honores.
Ad hunc ergo sermonem p̄-
go respondens ait tyrāno.
Totam in errore vestraz di-
sputatōem ex hoc esse patz.
qz his de quibz sermo est et
ceteris elementis diuinita-
tis nomē inaniter attribui-
tis. quoniam nec illis p̄cesse
cōuenit. sed nec inesse eis di-
uinitatem affirmamus. qz
alterius adiunamie diuini-
tas sola nō indiget. s; vna
sola simplex atqz p̄fecta cō-
sistit. qz incorporeus et in-
uisibilis et incorruptibilis
deus ip̄e est. ad cuius nutū
hec ipsa mundi elemēta ve-
lut factori suo famulancia.
impositis eis officijs s̄bser-
uire cōspicimus. et p̄ meri-
tis hominū dei iudicio. vel
vitales mortalibz aut cor-
ruptrices auras ingerunt.
Nullam igit talibz diuini-
tatis essentiam cōstat inesse
quibus officiū naturaliter
observantia nō ex pprio ar-
bitrio sed ex creatantis p̄det
imperio. Aspice nunc cursū
solis luneqz discursus. am-
bo quotidie p̄ vicissitudines

De impugnatione mar. XX

tempoz. vel ortum vel occasum perunt. Sol nempe supuentu noctis diem perdit. quem tamen non semp illuminat. dum nubiu obiectu includitur excluditur quoq. Luna sui patitur de trimentum z plenitudinez luminis sub constitutione creatoris. aut perdit aut recipit. Varios cursus fidez lapsusq. ibidem considerare licet. Accessum quoq. maris z recessum. quod alternantib. motib. aut sereno aere quiescit. aut tempestate turbat. Terra infusa imbrib. mollitur. eadem autez aut gelu constringitur. aut calore siccatur. q. z ad aspectum dei eam metuentis cotremiscit. ac si impio dei subditam se motu ipso fateretur. Spm quoq. aerem perniciosior. alitus semp corrumpit. z dum ingrauaerit efficit eundem pestilentem. Vincuntur ad deum fuis precib. pluuie. et proluxa fursum serenitas supplicatione mutatur. Aduerte igit qualiter cuncta hec elementa aut imperio seruiunt rationabili. aut in vsus hoium

necessarios ex gratia conditoris vertuntur. Hec sunt que pro deo venerates adoratis. nec intelligitis quoniam creatori omnium contumeliam facitis. z ad vestras nisi conuersi fueritis eternam damnationem iniurias illi infertis. qui vnus z incommutabilis deus. z in se permanens stabilis. nunq. desinit esse. q. deniq. eternus est. cuius sempiterna diuitas poteter oia mutare. nec mutatur. Quod si ita est ymmo quia ita est. falso errore d. ij. dicuntur sol z luna. et alia demonia. z error huiusmodi imprompto est. Desine igitur imperator talia predicare. que nulla valent ratione probari.

Capitulū duo

decimum De commendatione Responsionis virginis Katherine a Maxentio facta. z quomodo clam misit

E 2

Capitulum XII

p̄ sapientibz stra sanctam
katherinam. quam detineri
fecit z blande cepit affari eā
dem. nechō de prudenti re-
sponſione beate katherine.
maxime p̄ auctoritates sa-
cre scripture. contra ſimula-
cra gentium.

Supes

aūt impator in
verbis puelle.
ait Quantum
ex verbis tuis
aduerti phas ē

Si nostrorū philoſophorū
grā a primis annis erudien-
da p̄ſediſſes. nullo inferior
in doctrina patuiſſes. z deo-
rum nostrorū num̄ia diuini-
tatis honore vacua. nequa-
q̄ astrueres. Si ergo nos
incepta sacra oblata pegeri-
mus. iterū d̄ his nos experi-
ri oportebit. qz tu nobiscuz
itura es ad palaciū. z regis
honorāda muneribz. si n̄ris
acq̄ueris iustitiis. Nec
dicēs accersito clanculo nū-
cio. misit l̄ras annulo regio
ſignatas. p̄ infra iacētes ſi-
bi puincias. ad om̄s retho-
res z grāmaticos z quibz in
doctrina fama celebrior in-

erat: z qui famoſū nomē ac-
quiſierāt. vt hi ad p̄torium
alexandrinorū sine recusari-
one accederēt. eo studioſi-
quo om̄s ipos impator al-
tis honoribz donandos p̄-
mitteret. z inter primos pal-
lacij ſui locandos ſi hāc cō-
cionatricē temerariam. ſu-
is aſſertionibz ſupatam red-
diderit. z hūc impatori op-
tatum reportauerūt trium-
phum. q̄tenus quas plaſ-
phemias d̄is magnis ero-
gauerat. in ſuū caput reſu-
ſas agnoſcat. quia rationa-
bilis ordo exigit. At primū
arte oratoria qua ſe iactan-
ter attollit ſubiucaſ. poſt-
modū vero ſi d̄is ymmola-
re detractauerit. penali cru-
ciatu intereat. Paruit ergo
nuncius regis mandatis.
Et expletis ſacrilegis offi-
cijs. impator virginē iubet
comphendi. z ad pallatiuz
duci. Quam blādo ſermo-
ne primuz cepit affari. No-
men inquit tuū z genus
z quos in studijs liberalibz
magiſtros habuiſti. penit-
ignoro. ſed ſpecioſa facies
tua z d̄cora: alto ſanguine
te p̄ſtat eſſe genitam. et lo-

De cōmēdatiōe respō. XXI

quela tua in laudem refun-
deret magistrorū tuorū nisi
tū in hoc vno nō oberras-
ses. q̄ d̄ijs oipotētibz dero-
gando ꝑtūmēlosa ꝑsistis.
Respōdens autē puella di-
xit tyrāno. Si non ē q̄ris
katherina dicoꝝ si gēn^o. co-
sti quondā regis filia sum.
si doctores. non ignobiles
quantū ad inanem gloriāz
mundi habui. Sed qz nī-
hil mihi cōducibile ad bea-
tam vitā cōtulerunt. ideo
tota hec memoria eorū sile-
scat. Postq̄. n. mihi sancti-
oris doctrine lumē emicu-
it. mox tenebrosam errātis
doctrine noctem deserui.
Audiui. n. bñm vocē evā-
gelij domi mei ihu xpi. cui
me sponsam ꝛ ancillā fede-
re stabili deuoui. cuius nu-
men inspiratus multo añ-
tepe. vt ex voce ipsius. ꝑ-
pheta clamauit dicens. ꝑ-
dam sapientiam sapientiū.
ꝛ intellectum intelligentiū
reprobabo. Audiui deniq̄
illud ꝑpheticum. Deus au-
tem noster in celo. omnia q̄-
cunq̄ voluit fecit. simula-
cra aut gentium argentū ꝛ
aurum opa manū hoīū.

Os habent ꝛ non loquent̄
oculos habent ꝛ non vide-
bunt. Aures habent ꝛ non
audient. nares habent ꝛ nō
odorabunt. Janus habet
ꝛ non palpabit. pedes ha-
bent ꝛ non ambulabunt. ꝛ
non clamabunt in gutture
suo. Similes illis fiant q̄
faciūt ea. ꝛ omnes qui con-
fidunt in eis. Et alibi scri-
ptum est. Dñs ꝛ ij gentiū
demonia. dñs aut celos fe-
cit. Alioquin tu qui manu
homis formatos. deos om-
nipotētes asseris. quos cor-
pore prostratus ꝛ vultu hu-
mili adoras. postq̄ mihi de
cultura eorū ꝑsuades. cer-
tum expimentum potentie
ipsoꝝ ostendere debes.
Dum enī sculptura artifi-
cis expoliti. aut arte mech-
anica ex creata massa in spe-
ciem homis forment. aut ī
ligno aut lapide velut sen-
su vigentia mēbra sculpan-
tur. restat vt ora eorū lo-
quantur. ꝛ oculi videant. ꝛ
manus palpent ꝛ cetera mē-
bra officium suū naturale
similiter pagant. Sin aut
vana plane religio ymmo ī-
sanā est. talibz diuine po-

Capitulum XIII

tentie honorem ascribere. q̄ nec cultoribz suis beneficia vlla prestare. nec offensi se vindicare possunt. hoc certum est. quia nec se esse scilicet existant. In quacūq; n. similitudie inserueris. nec forme gaudēt nitorē nec vilem monstruose rei ymaginem exhorrent. quipotius tantum est illis in templo marmoreo residere. quantū in immūdis cloacis iacere. **Q** venerabiles dij quibus nec honor impensus facit beniuolentiaz. nec contemptus parit offensionem. **Q** felices talium simulachrorum cultores. quibz inuocatis in necessitate non assūt in tribulatione ⁊ in periculis eos non defendunt. Et hic aduerte tu prudens lector. q̄ cum maxentius audisset eam primo nominatam. tam in accusatiōe supradicta. facta de beata katherina a baronibz suis. q̄ etiam in nominatione ipsius celebris fame. nunq̄ tamē nisi modo in facie viderat eam. ⁊ idcirco audiens eam primo loqui petit

ab illa que esset. ⁊ quo nomine appellaretur Sed audito q̄ katherina vocaret. et q̄ filia fuit regis Costitūc non amplius petit de conditionibz suis. quoniā iam notum erat ei per multas relationes. de fama imense bonitatis katherine ac nobilissimi generis sui. quod quidem genus bene notuerat ipsi tyranno.

Capitulum tredecimum.

De aduentu ad alexandriam quinquaginta sapientum. pro quibz miserat imperator. Et de derisū eorum contra imperatorem. quia tam vili de causa eos vocauerat. Et de recōmendatione sui in oratiōe quam fecit beata katherina. Et de sancto mihaele ei apparente. ⁊ eam confortante ac victoriam promittente.

Edulus
interea nunci
us pergēs a p
uincie finibus
Alexandriam
revertitur, du
cēs secū quin
q̄ginta viros,
q̄ se in omni doctrinā egypti
priorum ⁊ artium liberali
um, ymmo ⁊ in omni sapi
entia mundi excellere se vl
tra omnes homines mortu
ales asseruerunt. His igitur
introducētis imperator sci

scitari cepit de doctrina et
sapientia eorum. Illi vero
multa econtra referunt, et
q̄ inter vniuersos orienta
les oratorie facunditatis ⁊
sapientie artem ⁊ arcem te
nerent. Sed tu inquit
imperator nobis habes ape
rire qua de causa e nostris
edibus euocatos, huc veni
re voluisti, si magnum ali
quid aut diuinum est, qd̄
per nos tibi queras exponi
Est inquit imperator pe

Capitulum XIII

nes nos iuuenis q̄dē etate puella. sed verborū affluētia et sensu vt nobis videt̄ i compabiliter astuta. que viros disputando reddit viros et elingues. sed q̄d māius est. et q̄d nos v̄get amplius. qz immortalium deorum nostrorū culturam inanem esse nō solum asserit. sed et insup vana simulacra demonū affirmat. Poterā sane hanc vi regia ad sacrificandum impellere. aut penalibz tormentis extinguerē. sed melius nobis esse videbatur. vestris eam arguētis inclusam confutare. et ad vias veritatis inflectere. Quibz si obstinatius restiterit eam exq̄sitis tormentis faciā interire. Vos autē si hanc supare p̄ualueritis. altis vos muneribus donatos. ad pp̄ria remittā. Aut si id potius eligitis intertis cōsilijs meis vos p̄cipuos interesse concedam. Ad hec verba imperatoris vnus eorum vehemēter indignatus stomachante voce respondit. **Q** magnum imperatoris consilium. **Q** merito predigna sententia

imperatoris. qui ob degenerem vnus puelle scientiā: tot philosophos inuitasti: tui satis fuisset vnū ex clientibz nostris aduersū omnes occidentales philosophos p̄ductum disputare. ne dum tot sapientes vni causa puelle decebat vexari. Sed cito quecunqz sit producat in p̄sentiam nostrā. de qua dicis puella. vt cognoscat se nunq̄ audisse p̄ter hodie sapientē. Seruabatur interea virgo sancta in custodia sola. cum quinquaginta magistris pugnatura: cui nūcius ad carcerē in quo seruabatur superuenit. docens eam de consilio regis et de conflictu in crastinum constituto. **A**hil tamē ex his famula xp̄i turbabatur. sed imperterrita. militie sue agonem domino commendabat dicēs. **Q** sapientia et dei virtus altissimi ih̄u bone q̄ tuos milites ne iter p̄suras mūdi formidare debuissent. et ne minis aduersantius turbarent. tu eos confortare dignatus es dicens. **V**ū steteritis ante reges et p̄sides

De aduentu ad alexan. XXIII

nolite cogitare, quomodo aut
quid loquamini. ego enim
dabo vobis os et sapientiam,
cui non poterunt resistere,
et contradicere omnes ad-
uersarii vestri. Adesto ergo
mibi famule tuæ da sermo-
nem rectum et benesonantem
in os meum. ut hi qui ad de-
rogandum nomini tuo san-
cto venerunt. non prevalant
aduersum me. sed verbi tui
virtute consternati. ebetatisque
sensibus eorum penitus obmu-
tescant. aut conuersi tuo no-
mini dent honorem et gloriam.
qui solus cum deo patre et spi-
ritu sancto es et eris glorio-
sus deus in secula seculorum.
Amen. Non dum quippe hec
verba ipsa complenerat. et ec-
ce angelus domini apparuit
illi cuius claritate locum quo
virgo clausa tenebat mira-
choruscatione fulgebat. Ex
qua virgo stupore et mirati-
one pene defecerat. Cui an-
gelus. ne paueas inquit gra-
ta deo puella. sed constant-
er age. quia tecum est dominus. pro
cuius amore certamen iniisti.
Ipsi enim affluetis sibi im-
petui. non prevalerunt aduersa-
rii tui. sed nouo genere stupo-

ris perfusi. Suerunt ad christum
et cum palma martyrii intra vi-
te ianuam recepti multos ali-
os ad fidem dei suo corrobora-
uerunt exemplo. Tu autem breui
tempore cursu certaminis tui vi-
ctoriosissima morte perfuma-
bis. et sic intra choreas peragi-
neas suscepta. tuo immortalis
sponso perhenerit adherabis.
Nam ego sum michael archan-
gelus testamenti dei. missus
a deo hec tibi annunciare.
His dictis continuo disces-
sit ab ea. Ad hanc per vocem
pergo dei in agonia roborata
expectat quoniam ipsa inuitet ad
laborem certaminis.

Capitulum xiiii.

quo seorsum coram impatore conue-
nerunt ad disputandum. primo
beata katherina et predicti sapi-
entes. et de disputatione ipsi
per fide catholica contra ydola
et quoniam quæritur rethorum contra san-
ctam ydola eorum persequuntur. et de
altercatione amborum partium tan-
dem de responsione vera beate ka-
therie. per argumeta multa per
babilia contra oratorem. cui res-
ponsioni ille et alij sui socij
omnes contradicere nescierunt.
Tum turbatus impator eos
obiurgauit minando eis.

Capitulum XII

Et de mira responsiōe vni/ stris ad impatorem. fatēdo
us de quinquaginta magi/ p̄m deum verū esse.

Edens itaq; pro tribu
nali ipator me
moratos ora
tores adesse iu
bet. puellā quo
q; ibidem ad p̄torium iusz
adduci. Illa triūphale cru
cis signum sibi imprimens
Imperterrita vadit ad pala
tium. Fit deniq; ex ciuita
te omniū cursus ad audiē
dum cōtrouersias disputā
tium. Stāt ex aduerso ora
tores pomposo eloquentie
fastu tumentes. Stāt quo
q; puella Katherina confi
dens in domino. Illi q̄des
toruo vultu imbecillē eta
tem intuebantur. Ista enī
tacita de celo auxilium po
stulabat. Stomachatusq;
est tyrannus eo q; dies in
grato consumitur silentio.

De disputatōe b. kathe. xxiiii

Lui puella. tu inquit impetator puznam illā nō equo iudicio preordinasti q̄a cōtra vnam puellā q̄nquaginta oratores opponis. quos etiam muneribz regalibus in premiū victorie donandos p̄mittis. me aut nullū donum expectare iubes. Ego vero hui⁹ certaminis qualicunqz p̄mio fraudari non timeo. Erit enim mihi p̄m̄ium in cuius nomie pugnatura campū istuz agredior. xp̄us dominus meus qui est spes ⁊ corona certantium. Unū tamē a te q̄ro qd̄ mihi iure negare non potes. vt si mihi fors victoriam contulerit. deum meū tunc credulus adorare nō differas. Indignatus ad hec tyrannus. non est tunc inquit nobis conditionem imponere. Tunc puella ad oratores conuersa dixit. Postqz vos magistri. p̄m̄ijs citati huc ad disputandum contra me cōuenistis. seniores ⁊ hic confluentem turbam ad audiendum spectare videtis. turpe est professionis vestre laudem et coronam tacendo amittere.

Si quis est in vobis aut ethica eloquētia p̄dit⁹. aut latina oratione imbutus p̄ferat in medium. quod animo cōcepit. Tunc dixerūt magistri. te potius primuz audire debemus. cui⁹ causa tam laboriosū iter aggregi compulsi sum⁹. Ego p̄o inquit puella. postqz deposito gentilitatis errore. christi sacramentis iniciata sū. robustas et suco verborum plenas dictiōes. quibz vos fultos ad instantem pugnam video occurrere. has inqz dictiones penitus abieci. ⁊ philosophicas homeri dissertationes. aristotelis circūplectentes silogismos. esculapij quoqz ⁊ galieni sagacissimas latentium rerum inuentiones. sed ⁊ philosophiam platonis ceterozūqz famosa veterum volumina rephani. Et q̄uis his adeo informata sim. vt nulluz in his similem reperissem. tamen quia hec sunt a vera b̄titudie aliena. his quoqz penit⁹ abrenūciās. iudico me nihil aliud scire. nisi hūc q̄ est v̄a sciētia ⁊ celestium b̄tudo sēp̄iterna. dñm scz

Capitulum XIII

ih̄m x̄pm saluatore meum. vsq̄quo hec stulta xp̄ianoꝝ
qui dixit p̄ p̄pham. Sapiē
tā pdam sapientū. z̄ intelle
ctū intelligentiū rep̄babo:
Hic est q̄ in p̄teritis gene
ratiōibꝫ viam z̄ disciplinaz
iusticie p̄ceptis salutaribꝫ p̄
monstrauit. p̄ que cultores
suos ad immortalis vite p̄
mia icitauit. qui genus hu
manū p̄ dyabolū a paradisi
regno dolens exclusus. his
nouissimis t̄pibus cū esset
inuisibilis. de virgine car
nem assumpsit. p̄ quā visi
bilis appareret. z̄ p̄sentiam
suā nobis exhibuit. ex qua
z̄ mirabilibꝫ opum signis z̄
nature passibilis exp̄imen
tis. nobis q̄a deus z̄ homo
esset ver⁹ apparuit. Hic est
deus noster. hic est philoso
phia mea. Hic est victoria
mea. In hui⁹ noie si qua in
gruūt aduersantia cūcta su
perabo. Cui facile est. et in
paucis z̄ in multis saluos
facere credentes. Et dū hec
virgo p̄ba cōpleuerat. tunc
vnus furiali spū in risuz ex
altatus totam regalē aulaz
et basilicam cū blasphemia
repleuit dicēs. **Q**uines ro
mā impij z̄ alta nobilitas.
rū sup̄stitio iurias d̄ys no
stris irrogabit. Nimirū in
grati deozuz beneficijs vti
mur. si friuola hui⁹ puelle
deliramenta impunita p̄re
reant. Et nos sane speraba
mus ab ea in fine ardui ali
quid audire. postq̄ t̄ate sa
pientie estimata est. p̄ qua
romāe altitudis patritius.
sapiētes mūdi sibi accersiri
voluit. Et ecce principium
suū fecit de quodā ih̄u que
xp̄ianoꝝ fabule deū suum
esse testant. qui quondam
a discipulo suo traditus et
morti ad iudicatus. nec in
ipso mortis piculo sibi ipsi
p̄desse potuit. Hūc discipu
li sui nocturna fraude de se
pulchro sublatū. mētiti sūt
post triduanā sepulturā tri
umphata morte surrexisse. z̄
ad cumulū ficmentozꝝ suoꝝ
rū in celū ascendisse eundez
testificati sūt. Ad hec virgo
respondit. Ego principium
orōnis mee iure ab ipo ce
pi qui est verū omniū reruz
initū. fons z̄ origo omniū
bonozꝝ. p̄ quez deus p̄ h̄ac
inexplicabile mūdi formaz
cū nō esset p̄didit. qui sane

De disputatōeb. kathē. xxv

om̄ia ⁊ me a te inter om̄ia
creauit. ⁊ vt multa paucis
concludam. ip̄e est ex quo
om̄ia visibilia ⁊ inuisibilia
cōstant. Cui reshor. Si de
us inquit vt asseris dei fili
us erat. quomō mori pote
rat. Si homo fuit. quomō
mortē supare potuit. Hoc
plane est p̄tra totius mundi
rationē. ⁊ p̄tra legem natu
re esse p̄stat. vt immortalis
mori possit. ⁊ legem mortis
vincere queat mortalis. cū
vitz ⁊ et si aliquomō conce
dat vt deus ⁊ hō debeat p̄
dicari. certum sit tamē alter
utrū fieri posse. simul vitz
q̄ esse nō posse. Cui virgo
respondit. Vestre vt video
p̄trouersie hec subtilitas ē:
vt in eo q̄ credere non vul
tis. recepta p̄te vna. qd̄ in
tegrum est subruatis. vide
licet vt cuz deus sit. homo
esse non possit. tanq̄ omni
potēti deo hoc impossibile
esse p̄stet. vt qui potēter de
nihilō om̄ia ⁊ homiem in
ter om̄ia creauit ex nihilō.
q̄ idem deus substātiā
hōis formā nō posset in
duere p̄ quā inuisibilis vi
deri. ⁊ impassibilis mori po

tuisset. Tu p̄o si rei veritā
tē scire poptas depone fals
se sapiētie supciliuz. ⁊ assu
me formā discipuli. vt cum
ex rebz inenarrabilē dei po
tentiā agnoueris. vel tūc
credulus factus. non t̄cro
ges in eo homis nature. q̄
volūtarius assumpsit infir
matam. Nam cū in re om̄i
inestimabiles sint diuicie
dei. maxime ī honore appro
bādo sui nomis. puocan
dis ad fidem homibz ma
iestas vera ostendit. vbi p̄
tus impiosa mortuis vitz
infudit. ⁊ cecis lumen resti
tuit. Hui⁹ nimirū singula
riter est admirāda deitatis
potentiā. qz nō magicis car
minibz. sed sola sua diuina
potestate mortuoz spūs re
uocat ad corpa. cui⁹ potēti
virtute claudis gressus red
ditur. leprosiqz mūdantur.
Que si ab eo gesta non cre
dis fieri in homibz. ⁊ hoc ī
nomine eius crede q̄ signa
ab homibz in noie ei⁹ mul
totiens sunt facta. ⁊ cogno
sce q̄ si deus nō esset omnis
potens. q̄ ip̄e mortuis vitz
tam dare nō posset. Sed ⁊
si hō nō fuisset. mori nō po
f

Capitulum XIII

tuisset. Nā idem deus homo est: q̄ mortē in sua carne suscepit. et idem d̄s hō ē. qui mortem sua virtute destruxit. Idem q̄ppe fili⁹ dei est. qui diuinitate mori nō potuit. carne q̄ppe mortuus est quā mortalem deus immortalis suscepit. et idēz crīstus dei filius. carne mortuus surrexit. q̄ immortalitatem sue diuinitatis carne mortuus nō amisit. Nō itaq; non xpm s; in se mortem xps occidit. Non ergo iam ip̄s fidei nostre ē aut egena defensio. vt in sui defensione externis innitatur testimonijs dūtaxat. Tu autē si adhuc incredulus dubitas. audi immūdoꝝ demonioꝝ spūs quib; diuinitatis nomē attribuitis. audi inq; sub hui⁹ vocabuli inuocatiōe cōterritos xpm deū et dei filium nō negare. ac velut reos cū tormenta sentiunt questionū. nō qđ placeat dicere. s; qđ extorquēz fateri. Igitur si fidei nostre crudelitati derogatis. dijs saltem vestris credite. aut si vltērius pudor non est. negent certe homīes quod

demonēs p̄fiteñt. Sed forte dicis mihi. quia vana de monū tormenta p̄ ratione. et volubilem imūdoꝝ spiritū tuū sententiā. p̄ fidei nostre p̄ponā exp̄imento. Ego place ne nō vt xps spiritū imūdoꝝ testimonijs indigeat hec intersero. s; quia inuita demonioꝝ p̄fessio. non leui estimatiōe p̄sanda est. quia nisi hi inuisibilib; cruciatibus astringerent. libere vtīq; p̄ se facilius dicerent. q̄ semp̄ p̄tra se mentirentur. Sed te miror formā toti⁹ prudentie p̄ferentē. christū deū esse non solū dubitare. sed et mortis obprobrio maiestati ip̄ius derogādo obsecurare. cui; tuipe p̄noscas vestroꝝ auctoꝝ volumina testari eius diuinitatem. et crucē quā irridetis p̄ferre. ex quib; interim tibi duoz profero exempla. Plato. n. quem doctissimū ac sapientissimū p̄hibetis. cum de reuelāda christi maiestate loqueretur. his verbis etiam signum illius intimauit. futurum astruens deum cuius signū certum dandū est et p̄dicandum. Sibille.

De disputatōe b. kat. XXVI

pro inde diuina vt asseritis carmina. proprietatem huius sancti nominis psonarunt cum dignitate diuine nature. Hec eadem deū postea vno versu crucē signauit quā vos irridetis, erroneis q̄ disputatōibz eam refutat. p̄dictum scz poema ita promens, Felix ille deus ligno qui pendet ab alto. **U**t de xp̄s̄is quidem verbis, xp̄s̄am vtriusq̄ p̄fessionē Ille futurū designat, hec felicem denotat, qz diuina p̄uidit in hoīs fragilitate v̄tutem, et in eiusdem hominis morte victoriā. Quos tñ non idcirco sequi cōuenit, qz his velut p̄ somnū verā sapientiā loqui aliquādo p̄missum est, neqz vt gentilitas ex deo p̄scientiam meruisse videretur, s; vt xp̄m deum ac dei filium esse etiā vestri loquerent̄ auctores. **Q**ui cum pene falsi sint in omnibus, in hoc tamen p̄babilius non errauerunt. Ecce tibi pauca, de multis protuli, et si te ad credendum non alliciunt audita, et visu probata: rerum miracula, vel inuitam demonum

animaduerte confessionez: **Q**uod si nec his dignum consentire estimas, saltem tuis crede auctoribz. Nam non in hoc me iudicare habes, q̄ immundoz spirituum quos vos pro d̄ys colitis, aut his vestrozum testimonius auctorum vroz, pro ap̄probatiōe fidei xp̄iane causa huius .n. imp̄pto est. **P**oteram equidem tibi p̄bare ex scriptura sacra que spiritu diuinitatis est condita, poteram inq̄z tibi intermerata mille testimoniorū p̄ferre signacula, sed est speciosa victoria aduersarium suum, telis suis veluti proprijs laqueis interire, et auctozum suozum testimonijs confutari, quia quozum fidem aspernaris eozum testimonia non recipis. **E**cce me christi fide, munitas d̄y tui loquentem, si aures habent ad audiendum audiant, et si possunt prohibeāt me p̄tra eos loquēte et p̄batē, aut tu certe p̄ eis loquere, et ego respondet o tibi. **A**udiens hoc rethor respōdit. **S**i p̄dicta miracula vt credi iubes, manens

IVXXII **Capitulum XIII**

in homie deus p̄fecit. nun-
quid suscipe deus penas ⁊
pati crucem debuit. aut p̄
pter quā causam alios eru-
it a morte. cum ⁊ ipse morte
non caruit. Vel certe quo-
mō alijs profuit. qui sibi p̄-
desse nō potuit. cuz in sua
liberatiōe etiam alijs libe-
ratiōis sp̄m p̄tulisset. Ad
hec p̄ba respōdit ꝑgo b̄tā.
Estimatio tua in hoc etiā
fallit. dum in crucis affixi-
one. impassibile deuz passi-
onem doloris ⁊ mortis su-
stinuisse arbitraris. Nō. n.
natura celestis crucis sen-
sit iniuriā. s; assūpte in deū
infirmetas carnis hec p̄tu-
lit. Nam incōprehensibilis
⁊ liber ab om̄i passiōe deus
nec pati potuit nec teneri.
sed quendā de dyabolo per-
assumptū homiem egit tri-
umphū. cum in ligno natu-
ram carnis imponēs. cū si-
ne iniuria sui p̄ homies su-
peravit. q̄ homiem cuz dei
iniuria egerat indelictum.
Homo ergo nō diuinitas
cruci affixus est. ⁊ q̄ pecca-
uerat p̄ lignū p̄fixus est in
ligno. Hec deo fuit assumē-
di homies p̄cipua ratio. vel

voluntas. vt peccatum ab
homie p̄tractū. p̄ homiem
tolleretur. ⁊ ab illo fides re-
surrectiōis inciperet. quē pri-
mū resurgere debuisse con-
staret. Poterat equidez cū
esset deus p̄ angelū quem-
libet. aut p̄ aliquam celestē
virtutem. p̄strato dyabolo
homiem eripe si voluisset.
sed om̄ia cūm ratiōe agens
deus. sic modum statuit vi-
ctorie. vt q̄ homiem subiu-
gauerat. p̄ homiem ⁊ vince-
retur. Hec ⁊ alia multa dū
beatissima virgo katherina
assereret. stupefact⁹ rethor
⁊ cuncti oratores. ⁊ q̄d con-
tra hec obicerēt nesciebant.
sed turbati ⁊ p̄fusi manife-
sta dei p̄tute. inuicem se cō-
tuentes obmutuerūt. Qui-
bus indignatus imperator
cum furore nimio sic ait.
Quid vos ignari ⁊ degene-
res. ebetatis sensib; sic ob-
mutescitis. Sic ne vos de-
bilitatis sensib; et furorib;
virtus feminea p̄domabit.
Nū satis supfluūq; esse po-
terat ad ignominia omniū
philosophor. si quinq; gene-
aut eo amplius femie vnū
ex vobis verbis euicissent.

De disputatōe b. kat. XXVII

Nūc autē o pudor quināgēta robustissimos oratores ab extremis mūdi partibus electos. vna puella turbine & borū consēs attonitos reddidit. vt hi quid vlt que cōtra eam dicant proorsus nō habeāt. De hinc vnus quē sibi magistrum & duce m ce teri fatebant esse. tyrāno ita respōdit. Hoc tibi vnū imperator dicam. vnde orientaliū turba oratorum testis nobis est constātissima q̄ vsq̄ in p̄senti auditorio null⁹ se nobis ante hoc tēpus in verbis & mundi sapientia p̄ferre p̄sumpsit. Si autē iactanter p̄ferre se nobis p̄sumpsisset. cōtinuo victus & confusus abscessisset. De puella vero ista longe alia ratio est. in qua (vt vera tibi loquar) non animā malis homo loquit sed diuinus quidam spūs. qui sane p̄ os mortale sonās. nos in stuporem & ammiratiōez adeo conuertit. vt ad iniuriā ipsius xpi de quo loquitur. aliquid dicere aut penitus nesciamus. aut omino formidemus. Nam vt christi nomen & diuinitatis ei⁹

potentiam. simulq̄ crucis ipsius misteriaz p̄dicare ab ea audiimus. cōcussa sūt viscera. & corda nostra tremuerunt. & omēs corporis nostri sensus stupendo auferunt. Unde & te diutius o impator. fallere nolum⁹. sed constanter fatemur. qz nisi. illam sectam pbabilioribz expimentis ventilataz de his quoq̄ deos hucusq̄ coluim⁹. nobis ostenderis esse veriozem. ecce omēs cōuertimur ad xpm. qz ipsum verum deū & dei filium cōfitemur. p̄ quem tāta mortalibz homibz beneficia p̄stant. que p̄ virginem istaz audiimus recitata.

Capitulū decimūquintum. De furore et seuera sententia tyranni. contra sanctos dei scz sapientes. Et de confortatione eorundem facta a beata katherina. etiam de religioso ipsorum martyrio p̄ incendium ignis facto.

Capitulum xv

Audies
 hoc tyrannus:
 precipitibus fu-
 rijs agitatus
 ac nimio fu-
 rore successus
 accenso in medio ciuitatis
 igne vehementissimo iussit
 omnes quinquaginta ma-
 gistros religatis manibus
 et pedibus. penalibus incen-
 dijs cruciari et concremari

Qui dum traherentur ad
 ignem. vnus eorum ceteros
 hortabatur dicens. O so-
 cij et comilitones mei quid
 agimus? Postquam deus lon-
 gos nostros miseratus er-
 rores. ad hanc suam gloria
 vocare dignatus est. vt vel
 in fine sacre fidei privile-
 gio et sancti nominis sui co-
 gnitione non fraudaremur.
 cur non speramus ante vi-
 te exitum ipsius signaculo

De seuera snia tirā. XXVIII

et sacri fontis lauacro ino-
uari. Et cum hec diceret.
rogabant vnanimiter pre-
ciosam virginem christi. vt
lauacro salutifero pfunde-
rent. Quibz ait electa dgo
dei. Ne paueatis o fortissi-
mi milites christi: constan-
tes estote: z d baptismo sol-
liciti ne sitis. Erit enim sa-
lutare baptismū sanguinis
vestri perfusio. z ignis iste
cruciatorius flammē san-
cti spiritus ignē vobis mi-
nistrabit. et sic eos in fide
plene instructos ac confor-
tatos dimisit in pace. His
itaq; peractis. assunt mini-
stri iniqui ex insu impera-
toris. z ligatis manibz z pe-
dibz. sanctos dei martyres
medijs flammis trucibz in-
gerūt. z sic inter estuantes
flamas incendiū dominū
confitentes felici martyrio
coronati. ad dominum mi-
grauerunt. Tertio decimo
die mensis nouembris. In
quibz illud apparuit isigne
miraculum. vt indumenta
z capilli capitum eorū. nul-
lam ab igne lesionem susti-
nerent. vultus vero eorum
rosei coloris decore emica-

bant. ita vt dormientes po-
tius qz extincti putarent.
Vnde z viso hoc isigni mi-
raculo. multi conuersi ad
dominū. crediderūt in do-
minū. Horum corpa chri-
stiani rapientes noctu sepe
lierūt ea.

Capitulū sede

cimū De fallaci arte tyran-
ni. qua per blandicias z p-
missiones fallere conabat.
beatam katherinam. Et de
responsione prudentissima
ipsi⁹ virginis. licet deriso-
ria z confusibili. contra ini-
qua verba tyranni. Et de
cōminatione ipsi⁹ p diuer-
sa martyria contra virginē
Et de constante responsio-
ne beate katherine. ac spō-
tanea ei⁹ volūtate ad mar-
tyrium pro christi nomine
sustinendum.

f 4

Capitulum XVI

Is ita. **Q**gestis. tyrā
 nus vidēs p
 ginem sanctā
 immutabili
 ter fidei tene
 re stantiam. ⁊ nec minis
 nec terroribz turbari. arte q̄
 dam subdola temptat ani
 mū eius emollire. vt ad p
 phana sacrificia vel pmil
 sis saltem sanctā valeat in
 clinare. Dixit itaq; illi. **D**
 virgo generosa. o digna im
 periali purpura facies. nūc
 aduertat iuuenilis pruden
 tia tua. quanto erga te do
 lore sollicitor. eo q̄ immor
 talium deorum nostrorum
 culturam non solum asper
 naris. sed ⁊ spirituū immū
 dorum in eis maleficia esse
 testificaris. quibus cultor
 res suos fallēdo decipiāt. ⁊
 subtilibz isidys deceptos i
 fernalibz p̄is obnoxios fa
 ciāt. **Q**ū te ab hac temera
 ria rōe ⁊ latratiōe resipisci.

De martyrio ipsorum sanctorum XXIX

cōuenit, ne et ipsi tanto magis iniuriā sibi illatā vlcis sci incipiāt. quanto ipsi paciētes adhuc tibi meritos nō inferūt cruciat? Cōsule ergo iuuetuti tue o katheria, et sacrificia dñs nris, et eris secūda post reginā in palatio meo, et ad nutū tuū cuncta regni negotia spectabūt vt quos dignos honore iudicaueris, hi regijs ditent honoribz, quos autē ihonorabiles manere iusseris, illis sufficiat intra domorum suarū latibula vel manere i gloriois. Deniqz itra regnū meū adhibeas quos volueris, excludas quoqz quos nolueris. In aulicū mīsteriū recipiant quos recipis, abijciant quoqz quos abijcis et reculas. In hoc vno tñ distet a te regina, q regio thoro iuncta, legali mīmonio nō fraudabit. Lete rū tu impialibz psilijs, tu puincialibz edictis, princeps et moderatrix eris. Nec hoc solū, sed et ego faciā tibi scēptifere ymaginis statuaz in medio ciuitatis erigi, a cūctis ciuibz salutandā, et ab oibz venerandā. Reus ma

iestatis mee erit, q̄ in saluta tam eā pterierit. Nulli q̄ntūlibet noxio, venia negabit, q̄ se ad hāc statuā p̄n̄oz rogaturus inclinauerit. Postremo in quo enī te altius beare valeā, nisi intradeas templuz tibi de isigni marmore bene, polito erigā. Hinc ego in risū paululū excitata, tyrāno ait, **Q** me felicem tāto honoris priuilegio, cui erigat statua ab oibz salutāda atz veneranda. **Q** me inqz felicē si, vel hoc vnum merear, vt fiam aurea. **S**z nec ex toto infelix ero, si vel argenteam me esse ptingat. Erit enī intratrapesitas p̄tentio de estimatiōe ponderis et p̄cij mei. **Q**, siue id mihi fortuna p̄stiterit, siue si ita necesse fuerit. **U**t quouis etiā ignobili metallo sim formata, aut certe expolita de nobili marmore: dū salutationez a cōmeantibz vel veneratiōē a cōmorantibz iueniā. **V**erū cetera liniamēta statuę mee, qualicūqz metalli genere in formā cōueniant, hoc vnum a te impator si phas est scire popto. **Q**ue

Capitulum XVI

erit illa insignis materia
alens, viuificans, atq; dis-
cernēs, ex qua oculi ad vi-
dendum, et aures ad audiē-
dum, os et lingua ad loquē-
dum, et cetera queq; infor-
mentur, que sensu vigentia
salutationes hominū audi-
ant, videant, et intelligant.
Nam si hec defuerint, quid
refert, mihi v'l semiei vult?
decorem dari, vel an sinee-
turpem ymaginem aptare?
Sed dicis mihi, non erit
ignobilis tua memoria, cū
pretereuntes formas huius-
cemodi intuebūtur et dicēt,
Hec est illa egregia katheri-
rina, que deum suūz relin-
quens, hoc tam felici com-
mercio vitam suāz memori-
euo cōseruauit. **Q**ue tūc
felicem, cum me inanibz fa-
bulis vulgi honorabit insa-
nia, Verūtamen si fit hec i-
anis interim recordatio q̄
tūmlibet in honorem mei,
dum regio metu p̄sūs, vul-
gus, hanc mibi veneratio-
nē exhibeat, aues tamē celi
venientes et vndiq; aduolā-
tes, sedem in me sibi vsur-
pabūt, et immūda digesti ca-
daueris p̄gluie, faciē meā

maculabūt. **Q**uid interim
aūt pueri facturi sunt, q̄ di-
uinū misterium cause, ve-
nerari nescientes huc siml'
egesturi conuenient? Aut
quid canes cōmincturos i-
me, ego nūc cōmēorē. **Q**ue de-
cus, o mihi expetendū apa-
stasie merito priuilegiūz, p̄
quo xpm relinquere et de-
monū cultibz me inbet im-
perator inherere, **Q**uid tu
respondes ad hec impera-
tor? An in diebz meis hec
statua insignis eriget, Erit
ne mihi ex hac statua, vita
iocūdior, etas p̄ductior, au-
ra salubrior, celsus opulen-
tior? Si aūt in morte reso-
luto corpe, hoc dec' forme
mibi katherine istaurabit,
quero an mihi hoc prestare
valeat, ne caro mea incorru-
ptionē sentiat et libera a p̄-
mibz seruet ad futuram res-
urrectionē. **Q**ue deniq; i-
terea, anime mee p̄ hāc quā
p̄mittis statuaz, p̄stabitur
bitudinis corona? An i se-
creta celi quadam regione
seruabitur, cū sanctis icor-
ruptibilia p̄miorz munera
p̄ceptura, **D**esine ergo im-
perator, desine talia iam mi

De fallaci arte tyrāni XXX

hi psuadere. que sūt scelus etiam cogitare. Stultus ē valde te in hoc elaborare. ī quo laboris tui nullum poteris emolimentū acq̄rere. **Ch**ristus me sibi sponsam. federe indissolubili copulauit. Ille gloria mea est. ille gloriatio mea. ille amor meus. ille dulcedo et dilectio mea est. Huic semel dicatāz non rerū blandimēta. non me exquisita tormenta ab eius confessione. vnq̄ poterūt abstrahere. Tunc mare ius impator dixit. **Con**sulere quidem iuuentute tuesi acquieuisles virgo decreueram. et decreta adimplere proposueram. s; quia nō solum obstinata mente oblatos honores. sed ⁊ salutē et vitāz parui pendere te vīdeo. ecce ego austerioris iudicij inibo consilium. vt sane aut dñs nostris sacrifices. aut crudeli morte intereas. **Qui** puella respondit **Tu**m ipse rex celorum de⁹ ⁊ dominus meus ihs xps. pro me a dyabulo temptari a iudeis comp̄hendi. et ab iniquo iudice morti adiudicari non rennerit. dignuz

est vt ego p nomie eius. nō solum penas. sed ⁊ si sic necesse est. etiam mortem sustineam. quia ipse se p me deo patri sacrificiū dedit. **Ha**udiu ergo mihi est vt ⁊ ego me illi hostiam gratā offerre merear. **Tu** nūc gloriaris. q̄ in me ⁊ in seruos dei potestates habeas. **V**eniet aut tempus ⁊ p̄pe est. ī quo dyabolus in te suam potestatem exerceat. ⁊ penas q̄s seruis christi ad temp⁹ tū ingeris. in eternis tū cruciatib; recipies. **E**go aut tanto me gratiosorem futuraz xpo esse confido. q̄nto pro eius nomine momentanea tormentorum maiora genero sustineam. **Tu** nunc in quo iudicio me solam queris perdere. fateor sane q̄a non sola ad christum p̄pero. **N**am de hoc palatio tuo numerosa turba iam xpo anumerata est. **H**inc tyrannus ira ⁊ furore inebriatus. a ministris beatam virginem iubet comprehendendi. ⁊ expoliatam scorp̄iōib; cedi. de hic in obscuro carceris ergasculo claudi

Ubi cū duceret p̄stāter ty-
rāno ait. Ego plane p̄ eius
noie flagellis cedi. ego tene-
brofi carceris horrozē am-
plecti gaudeo. q̄ corp⁹ suuz
p̄ me dedit ad flagella. qui
quoq; mūdū pugillo cōti-
nēs. carceris angusti clau-
stra nō refugit. Tu mihi te-
nebras ingeris in obscuro
carcere. certū tamē tibi sit.
qz p̄ has tenebras lux mihi
ppetua parat: tibi autē tene-
bre eternales succedēt cito.

cum infortunata et impuīsa
tui corporis nece.

Capitulum de
cimūseptimum. De primo
martyrio beate katherine et
de confusibili responsione
eius contra tyrannum. Et
quomō fuit posita ī obscu-
ro carcere. in quo angeloz
visitatione et luminis illu-
stratiōe p̄fortata fuit.

De primo martyrio b. ka. xxxi

Hic tyranni ministri eam vestibus exuentes, ferreis virgis corp⁹ eius tenerum lacerabant. Et dū verberando alij deficiebāt; alij statim succedebāt. Nam interim virgo katheria constans, et deum laudans in verberib⁹, et gratias deo agens. Sciscitabatur autē tyrannus, an si verberibus fracta, regis mandatis vellet esse obediens, vt tunc relaxaretur a pena. Sed virgo beata feriente robustior; imperante rege sublimior; sciscitanti constanter respōdit. **Q**uam impudentissima mens tua excogitare potest. Ego per penas illi me reddere habeo, qui me p⁹ penas redimere dignatus est. Talibus cruciatibus quādoq³ vt spero me videbis cū sanctis in gloria, tu vero eternis deditus cruciatibus dolebis tanta et talia in me et in alijs famulis dei preualluisse. Claudū hinc exiit su regis virgo regia in car-

cere tenebroso, fame et siti bisseis diebus cruciāda, sub p⁹ finito edicto, ne lumen celi videat, et ne aliud q³ tenebras horrendas respiciat. Sed nec in his x⁹ps famulam suam deseruit. Assunt enim illi, angeli de celo confortantes eam, et inestimabili claritatis fulgore locū carceris irradiantes, adeo vt custodes qui a foris excubias obseruabant, p⁹ timore nimio in stupore mentis conuerterent. Nullus tamen eorum tyranno q³ viderat dixit, aut referre p⁹ sumpsit p⁹ sua feritate.

Capitulū decimum octauū.

Quomodo imperatrix et miles porphirius militie princeps. Intransentes carcerem viderunt katherinam sedentem inter sanctos angelos in carcere, et quomodo eos in fide x⁹pi informauit, et quomodo conuersi sunt ad x⁹pm. Similiter quomodo porphirius conuertit ducentos viros sibi subiectos, ad fidē xpianā.

5

Capitulum XVIII

Accidit
autem interea
ut maxentius
pro causis in
stantibus extre
ma regionis
provincia adiret. Pernotuit in
terrima regie crudelissima vi
ri sui sententia de beata ka
therina, qualiter se inno
centem virginem per sapien
tes predictos tractasset. Et
quomodo illi prudentissi

mis ex verbis puelle deu
cti, et ad fidem christi puer
si, gloriosa passione de mun
do migrassent. De quo fa
cto vir eius indignatus dum
virgo deus libamina offer
re noluisse, diris cesarum
prohibitis sub arcta custodia
carceris inserit includi, ubi
per duodecim dies iuxta res
gis crudelis sententiam pu
ella innocens nullo cibi ali
mento frueretur. Audiens autem

De impatrice et por. XXXII

regina ferale coniugis editum, quibus gentili errore teneretur, tamen animi ingenuitate tenere etatis miserat puellam. Fitque anxia videre faciem virginis, et ei colloqui affectat, sed ne id commereat vir eius vehementer formidat. Talia meditatio regina domum solitaria iam bulat, fit illi oratio euentu obuiam princeps militie quamdam, Porphirius nomine, vir strenuus et serenus, et quantum ad seculi dignitatem consilio prudens, fide promptus et constantis, amici secretum intra claustra silentii constantissime seruans. Hunc ad se euocans impatrix angusta, aperit ei voluntatem suam, simulque postulat ut amotis aut placatis custodia dibus carceris, visu et colloquio virginis potiretur. Nam necesse est inquit, ut tibi o porphiri ea que me sollicitat aperiam. Multa, nam, hac in nocte per visum passus sum, quorum ambigua reuelatio, me adeo suspensam redidit, ut in quodcumque horum exitus, siue in aduersum si

ue in prosperum vertatur ignoro, eorum tamen aliquem euentum mature mihi superuenturum certissime cognosco. Videbam sane hanc de qua loquimur puellam, intra septa domiciliij sedentes inestimabili claritate circumfultam, et viros dealbatos circumfidentes, quorum vultus inspicere pre claritate non poteram. Illa autem me intuens iubet propius accedere et de manu vnus eorum qui assistebat coronam auream accipiens, capiti meo imponebat dicens mihi hec verba. Ecce tibi impatrix corona e celo mittitur, a domino meo ihesu christo. Qua ex visione suspensa, nec somnum capere nec ore vnus momento quiescere possum, ita cor tremulum me ad videndum virginem exagitat. Per te ergo mihi viam ad puellam eundi, et videndi facultatem dari precor o porphiri. Cui porphirius respondit Tuum est domina angusta imperare quod vis, meum vere est perficere que

Capitulum XVIII

subes. et hoc animo constanti.
Uñ et me ad hoc promptus
inuenies famulū. licet im-
peratoris iram sciā pro cer-
to nō me posse vitare. si rez
sciuerit. Nam de puella de
qua loqueris crudeliter ab
impatore actū constat. quia et
ego interfui quā ab extremis
finibus regionis sapientes cō-
uocatos disputare constituit
aduersus puellam. Sed et
pmissis muneribus si victas
redderent vehemēter inci-
tauit. Illi autē aduersus eā
stare. nec vna hora pualue-
rūt. sed illico pueri. deum
hūc quem puella p̄dicabat
publice fatebant. vñ et indi-
gnatus impator om̄s igni-
bus tradi impauit. In quibus
illud insigne miraculū con-
tigisse vidi et ego. quod in his
om̄ibus nec in capillis nec in
vestimentis eorum vlla lesio
ignis apparuit. Qua ex re
fateor o regia. ex illa die sic
verba illius. quibus ip̄a de-
os nostros exprobrauit. sic
in quibus cor meū conturbando
solicitaui. vt quicquid d̄us
et bibebamus. totus fr̄uo-
lum deputem et inane. Uñ
nisi lex nostra xp̄ianorum se-

ctam penitus abhorruisset
facile quod poterat me ad cul-
tum xp̄i impellere. Sed quo-
niam tu opportune vtp̄uto
psiliū meū p̄ueniendo cō-
mones. quid aliud restat.
nisi vt custodes carceris
ad voluntatē nostram infle-
ctamus mercede. vt et ipsi
hoc ipsum celare studeant.
Nec mora porphiri⁹ prin-
ceps ad p̄sensum eorum custo-
des emolliuit. Igitur prima
vigilia noctis regina et por-
phirius p̄cedūt ad carcerē.
Et introeuntes viderūt eū
inestimabili claritate vndi-
que choruscare. ex cuius ful-
gore p̄territi. corruerunt in
terram. Non inestimabi-
lis odor suauitatis naribus
eorum infusus. ad spem melio-
rem eos p̄fortauit. Surgite
te inquit virgo egregia et ne
p̄neatis. quia et vos xp̄s vos
cat ad palmā. Surgentes
autē p̄templati sūt puellam
sedentē. et angelos dei plas-
gas et carnis scissuras aro-
matico vnguento circumfo-
uentes. quibus caro. et cutis
sup̄ficies in admirabilē ver-
tebatur decorem. Viderūt
etiam et seniores circūsedē

De imperatrice et po. XXXIII

tes quoꝝ vultus inedicabi
li lucis candore emicabant
Horuz ab vno qui astabat
ꝑꝑi virgo coronam accepit
velut aureo colore rutilan
tem. z regine capiti imposu
it. Dixitqꝫ circūsedentibꝫ
senioribꝫ qui erāt spūs cele
stes. Nec est illa dñi mei d
qua postulauerā regīa. quā
militie z corone nre a deo
ꝑꝑortem fieri mihi de popo
scerā. Sed z hūc q̄ assistit
militē in nostre sortis nre
rum ascribi volumus. Ad
hec illi inquit o preciosa
ꝑꝑi margarita. sup his. pre
ces tuas ille suscepit. ꝑ cuiꝫ
amore et honore flagella et
carceris horrorem ferre nō
timuisti. Sed z eterno mu
nere ab ipso tibi collatū esse
constat. vt ꝑ q̄buscūqꝫ ma
iestateꝫ ipius interpellau
ris: impetratū votū tuū re
portabis. Hos autē qui visi
tatiōis gratia tibi assistunt
scito inter primitias laborū
tuoz iam ascriptos. quos
triumphali passiōe añ te ce
lica regna excipient corona
ros. Sop vero militie tue
agone pacto. te ille imorta
lis sponsus tuus intra vite

lanuā eterne. suscipiet. vbi
tibi modulis dulcibꝫ indes
sinenter celsica organa reso
nabūt. vbi z clarissima vir
ginū turba inter lilia roseis
floribꝫ vernātia sequuntur
agnū quocunqꝫ terit. His
dicis beata ꝑꝑo katheria.
reginā ꝑꝑolatorū cepit dicēs
Jam o regina forti esto aio
quia post hoc tridnū itura
es ad deū. Ne ergo momen
tanea tormētoꝝ genera for
mides. q̄a nō sūt condigne
passiōis huiꝫ ꝑꝑis ad futu
ram z interminabilē gloriā
que talibꝫ ꝑꝑarat a ꝑꝑo. et
q̄ ꝑ ꝑꝑo penis passis mer
catur. Ne ergo vcrearis in
quā regis ꝑꝑalis: aut morta
lis sponsi minas vel penas
qui hodie in sua supbit po
tentia. z cras putredo futu
rus est z vermīs. Ne vere
aris inquā eius consortium
aspernari. ꝑ rege eterno z is
mortali sponso scz dño nro
ihu ꝑꝑo. qui ꝑ caducis bo
nozibꝫ donat eterna ꝑꝑmia:
et ꝑꝑo trāsitoris bonis lar
gī gaudia sine fine mansu
ra. Ad hec verba ꝑꝑginis be
ate: ꝑꝑbirius q̄ ꝑꝑime cos
boris ꝑꝑfecturaz agebat. et

Capitulum XVIII

magnis rerum possessionibus pollebat. cepit rogando virgini insistere. quoniam illa essent premia que christus meritibus suis pro damnis temporalibus recompensabit. Cui virgo. audi inquit oportet porphiri et animaduerte. quod hominem mortalem quis sit potens. qualibet diues aut incolumis. nulla tamen vnquam tanta vigilantia tantaque circumspectio eum promunire valet cuiuscumque etiam conditionis quin in suo statu immutetur. Intuere diligentius quam brevis est vita hominis. Ipse denique rerum diuitie quantulibet longo tempore in magno labore quesite. quam celeri lapsu effluunt. Quid enim forentes quoniam monte aliud clamant. nisi res premonia sublata? Aduerte an ipse vrbes eiusdem dignitatis statum ad huc retineant. quo priore tempore fundate constituerant. Quod si ita est ymmo quod ita est. nunc in aduersum mentis defige intuitum. Et quod interrogando sciscitaris que sint et quanta illa premia que suis christus pro transitorijs rependit. sic ac

cipe. Porro si hec que sunt sub celo. sunt tam fluxa atque fugitiua aliquo modo forent expetenda. cur non multo magis quam super celos sunt firma et stabilia. humanas mentes non oblectarent: presertim cum illa secularia nec ad votum possint retineri. et ista semel accepta non possunt amitti. Mundus iste velut carcer tenebrosus est. in quo nullus ita nascitur ut non moriatur. Illa autem superna premonia pro qua fit mundi contempnus velut ciuitas est. que sole nunquam indiget. vbi nulla turbat aduersitas. nulla necessitas angustat. molestia nulla inquietat: sed perbennis gloria. iocunditas et leticia eterna. felicitasque in ea regnat sempiterna. Si queris quod ibi sit. vbi tanta gloria ac talis beatitudo consistit aliter dici non potest. nisi quicquid boni est. ibidem est. et quicquid mali est. nusquam ibi est. Quod inquis bonum illud est? Dico tale est. quod oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentis

De imperatrice et por. XXXIII

bus se Ad hanc felicitate m
quidam diuicijs constipa
tus anhelabat dicens. Us
quo deus in hoc squalen
tis mundi puluere me reti
nes. Usquo sicietem ad
te spiritum inter carnis er
gasculum retines. Usque
quo prolögatur incolatus
meus. Hec est illa deside
rabilis patria: vbi non est
luctus neq; clamor: neq; do
lor. sed absterget deus om
nem lacrimã ab oculis san
ctorum. De qua dicit vn
propheta ex suis. Sacia
bor cum apparuerit gloria
tua. Parua quidem sunt q
dico tibi. sed rerum experi
entia senties. ea si fidelis vl
q; in finem pseueraueris.

Capitulũ. XIX

quomodo imperatrix por
phirius parati ad martyri
um procedunt de carcere.

Et quomodo porphirius
conuertit plusq; ducentos
milites suos ad fidem chri
sti. Et quomodo christus
venit ad beatam katheris
nam: solans eam. Et quo
modo rex psentari sibi ius
sit puellam. et videns eam
tam pulcrã. quam tamen
fame iam quasi perisse cre
debat. furore repletus car
ceris custodes perdere vo
lebat. quos et katherina ex
cusauit vt innoxios. Et quo
modo impator iterato san
cte vrgini persuasit iniqua.
Et de pulcherrima ipsius
responzione ad illum. predi
cendo eidem mortis vindi
ctam. quam deus per chris
tianum facturum erat de
ipso Et quomodo de respõ
sione sancte. furiosus tyran
nus turbatus est. et ad cir
cumstantes ministros mã
dauit virginem supplicijs
deficere et perire.

B iij

Capitulum XIX

Salm leti

de celestiu ciui
um visioe pre
senti. et bte vir
ginis solatio
ne. regia et por

phirus procedunt de car
cere. pati ad oia q̄ tortor in
sanus poterit inferre p̄ xpi
noie sustinēda. Fit q̄stio a
militibus quo in loco por
phir? cū regina p̄noctasset
Quibus ip̄e ait. Quo ego
loco pernoctavi vos ne q̄

fieritis. Etenim summū et
vtilē vobis bonū erit. si cō
silijs meis acquieveritis.
Quod mihi contigit. non
terrenis sed diuinis excu
bijs me invigillasse scitotes
quibus mihi vite veritas
reuelata est. et vera deitatis
cognitio referata. Quo cir
ca si mei amici et cōmilito
nes estis. mecū quoq̄ gau
dere optatis. Idola vana
q̄ bucusq̄ coluimus relin
quite. et vnum deum qui
omnia. et nos inter omnia

Quo porphiri' couer. xxxv

creauit. filium quoque eius
ihum xpm credentes ado-
rate. quia ipse est deus et dñs
tor omnium seculorum. In cuius
potestate constat vniuersalis
machina mundi. qui creden-
tes in se eterna remunerat
beatitudine. Incredulos au-
tem supplicio damnat eter-
no. Hic errores nostros diu-
ferens per beatam katherinam
nobis nunc primum innotuit
quam maxentius impator in
carcere. vesano clausam te-
net iudicio. Erant autem ducen-
ti et eo amplius milites qui
bus a porphirio talia refe-
rebant. Qui mox ydola va-
na respuentes ad xpm sunt
peruersi. Seruabat interea
virgo xpi in carcere iuxta
edictum impatoris. Et quia
bissenis diebus sine alimen-
tis eam esse tyrannus iusse-
rat. celestis tamen consolator ei
non defuit. Et qui danielem
prophetam in lacu leonum pavit
ipse innocentem puellam per hos
dies de celo missa candida
columba fouere non destitit.
Expletis vero diebus duode-
cim apparuit ei dominus ihesus cri-
stus cum multitudine an-
gelorum. quem sequebatur

magna turba virginum. Cui
ait dominus. Agnosce o filia
agnosce auctorem tuum pro
cuius nomine laboriosi cer-
tam cursum cepisti. Con-
stans ergo esto et ne paueas
quia ego tecum sum. nec te
desero. Est. n. non parua tur-
ba hominum per te nomen meo
creditura. Et hec dicens in
celum sese recepit. Quem vir-
go eunte longo intuitu seque-
batur. Ad vero impator exple-
tis causis per quibus ierat
alexandrinorum rediit ad vr-
bem. Postera autem die seden-
te eo in solio suo fit conuen-
tus magistratum et tribuni-
cie dignitatis. Tunc rex ait.
circumstantibus. Presentem
nobis inquit puella illa teme-
raria. ut sciamus si vel fame
urgente ad culturam deorum po-
terit incuruari. Educitur
itaque de carcere virgo speci-
osa. tribunali regio presentan-
da. Que cum in eius stare
presentia. vultumque illius quem
tanto dierum spatio attenua-
tum ieiunio estimauerat.
multo formosior tamem.
et splendidior videret. arbi-
trabatur clamdestino officio
ei subministrata alimenta

Capitulum XIX

fuisse. Unde furore cōmo-
tus carcerarios iūbz excru-
ciari vt fateant. a quo ⁊ per
quem ꝑgo in carcere cibus
fuisse sustentata. At virgo
ꝑꝑi. ne custodes sui causa ī
nocenter cruciarent. cogit
apire qđ clam homibz esse
malebat. At itaqz tyranno
tu impator inter homines
locū hunc tenere debueras
vt noꝑios. non innocētes
punires. Verū tamen te lo-
cū iudicis idigne tenere ex
hoc manifestū est. qđ homi-
nes ab hac si qua est culpa
innocios pīre nephando iu-
bes iudicio. Ego plane ab
homīe cibū corpalem nul-
lum accepi. sed qui suos mi-
lites in fame ⁊ tribulatiōe
deserere nescit. Ipse me an-
cillam suaz ꝑ angelum suū
celestis cibi alimento nutri-
re dignatus est. Ipse deus
et amator vnicus meus. ip-
se pastor ⁊ sponsus meus ē.
Ad hec tyrannus dolos in-
pectore versans. ne a circū-
stantibz tanqz iniquus ⁊ in-
placabilis videretur ait pu-
elle. Tedet me puellā ma-
gis artibus deputandam
⁊ ab ingenijs progenitori-

bus natā a deo degenerari.
vt non solum immortaliz
deorum nostrorum cultu-
ram abhorreat. sed etiam is
iniurijs verbis derogādo. ī
mūdorū spirituz fantasiā
ad illusionē hominū deno-
tet. Unde licet te suare. qđ
perdere maluissim aperī ta-
men nobis qđ tibi ifra da-
tas inducias consilium se-
qui decreuisti. Necesse est
enim ꝑsenti deliberatione
qđ vis vnū ex duobz elige-
re. Aut dñs sacrificari vt
feliciter viuas. ⁊ non vt fa-
mula. sed vt regina potens
⁊ electa decore ī regno meo
regnes. Aut certe exquisi-
tis tormentis corpus tuuz
tenerū dilacerari vt pereas
Lui virgo respondit. Attē-
de ⁊ tu obsecro ⁊ iudicij ex-
amine iudica. quem magis
eligere debeam. an poten-
tem eternū. gloriosū ⁊ deco-
rum. vel an infirmū morta-
lem. ignobilem. ⁊ deformē.
Scias tamen qđ viuere sa-
ne opto. sed vt mihi viuere
christus sit. mori autem ꝑ
eo nūc non tim eo. sed ma-
gis diligo. quia moriēdo ꝑ
eo īterminabilis vite emō-

Quo porphiriuscō. XXXVI

limentum lucrari me con-
fido. Nam et si tu tormen-
tis corpus meuz dilacerari
facias. habeo sane deum et
dominū meum ihm xp̄um
qui ex hoc mortali corpore
corpus mihi immortale re-
stituet. Et licet illud corp⁹
meum quod inenitabili le-
ge nature. in mortem resol-
ui expectat. licet inq̄s i hoc
seuendi ad tempus habe-
as potestatem. in animam
tamen meam nulla tibi da-
ta est potestas. nisi hoc tuū
esse mentiaris. q̄ corporeo
destructo per te habitacu-
lo. ipsa tandem libero vola-
tu ad auctorem suum gau-
dens non redeat. Tu ergo
tyranne quecūq; penaliū
tormentorū machinamen-
ta excogitare potes ne diffe-
ras. quia vocat me domin⁹
meus ihs xp̄s. cui nō thau-
ros mugientes. non oues
innocuas. sed carnem ⁊ s̄a-
guinem meum in sacrifici-
um illi offerre desidero. q̄a
et ipse semetipsum pro me
obtulit deo patri in holo-
caustum. Veruntamen di-
co tibi. ⁊ vere dico. quia in
proximo superueniet tibi

dies magne vltionis. quo
christus suscitabit tibi ad-
uersarium de fide quaz im-
pugnare non cessas. qui ab
hostili corpore tuo caput
nephandum gladio resci-
det vltore. ⁊ de sceleratissi-
mo sanguine tuo. dii tui id
est ifernales manes execra-
da sument libamina. Pote-
ras tamē tante animaduer-
sionis iudicium euadere. si
consilio meo acq̄sceres. et
ydola vana relinqueres. s̄
deiq; christiane culturā de-
uotus arripres. Ad hec ty-
rannus vt leo violent⁹ den-
tibus frendens. beatam v-
ginem iussit duris suppli-
cijs cruciatam morte cru-
delissima interire. in vocem
huiscemodi erumpens.
Quid ignani talia sustine-
tis Usq; quo adeo deos no-
stros tam contemptibiliter
ab ista malefica incantatri-
ce derogari paciemur. Cur
non totum corpus mem-
bratim discerpi faciamus.
ne ⁊ ceteri christiani aduer-
sus deos nostros simili in-
sultatione barbarizare p̄su-
mant. Ergo agite p̄tra eaz
omnes. quibuscunq; deozū

Capitulum xx

iniuria cure est apprehen-
dite magā istam z diris sup-
plicijs excruciatam, morte
crudelissima eam facite in-
terire, z tūc deū suū de cui⁹
se iacrat p̄sidio, si phas est
puocet sibi in auxiliū.

Capitulū vige-
simū. De quadam quorun-
dam impia pietate qua sua
debant virgini, vt ne peri-
ret, tyranno obediret. Et o
prudenti responsione eius
ad illos qua eoz multi con-
uersi sunt ad fidem. Deni-
q; de iniquo consilio dato
impatori a p̄fecto nōmine
thursate, de rotis fiendis.
Et quomodo p̄orationem
virginis fracte sunt rote a
sancto dei angelo, atq; quo-
modo interfecta sūt plura
milīa hominū. Et quali-
ter impatrix constanter re-
prehendit impatorem. Et
quomodo multi gentiliuz
ad fidē christi conuersi sūt.
Tandem de anxietate fera-
li tyranni z glorioso marty-
rio imperatricis, necnō por-
phirij ceterozūq; cōmilito-
rum suorum.

Actuz
est autē cuz
traberet ip-
sa puella ad
suū p̄plicium
quidā mise-
rantes virginee forme de-
corem indigna morte peri-
re, suadebāt virgini vt im-
peratori potius obedire de-
beret, q̄ resistendo florentē
amitteret iuuentutē. **Q** in-
quirit forma virginei deco-
ris. **Q** solaris spēs cando-
ris, que nam tāta mētis ob-
stinatio est ista, vt generosi
sanguinis puella, cui diuici-
e z honores gratis offerū-
tur, z tamē volūtariū mor-
tis compendū eligat. **Q**
virgo katherina impio di-
gna, consule iuuetuti tue, z
ne eligas pulchritudis tue
vernantem speciē morte im-
matura p̄ire. **Q**uibus ama-
bilis p̄go katherina respō-
dit. **D**eponite o viri plan-
ctum istū vanaq; lamenta
vestra, z de pulchritudinis
mee dispendio, q̄rulosas o-
ponite voces, qz caro mea q̄
vob̄ florere videt, velut fe-
num est z gloria eius sicut
flos senī, dū z mox abeūte

De quadā ipia sua. XXXVII

spiritū marcessit. et consumpta a vermibus reditura est in puluerem. vñ primordialis essentie sumpsit originem. De meo igitur interitu nolite flere neque solliciti esse. quia mihi talis cruciatus non est interitus ad consumptionem. sed transitus ad vitam. Non est interitus ad erupnam. sed transitus ad gloriam. Super vos autem potius expandite gemitum. quia vobis sic manebit transitus. yester ad spem repationis. sed erit introitus ad erupnam eterne perditionis. His verbis beate virginis quidam eorum puncti subtraxerunt se ab ydolorum cultura. et impatoris communionem. non tamen illud palam esse volebant propter metum corporis et mortis. Quamquam tamen exitus fierat de virginis passione attentius ipsi considerabant. Superueniens autem vir quidam nomine thursates vrbis prefectus. et ipse vir belial. furentem regem ad nouam incendit infantiam. et tormeta tormetis accumulavit. Quae magne inquit impator non pudet te tanto tempore vnius semine oblatione

teneri. Audi ergo impator. Non vidit adhuc kaiberina tale genus tormeti quo experireat. et acquiescat tibi ad immolandum dijs nostris magnis. Iube igitur ut infra triduum hoc. sint facte quas tuor rote. et sicut ego dicta. uero sed ut extremi rotarum orbis et intimi rotarum circuli clavis prominentibus et acutis perfingant. Radix vero articulares quibusaltrinfec rotarum orbis iuncti regunt rallis pacutis denso ordine et mordaci acumine imbutant. Has iuxta rotas kaiberina exposita. volubiles earum impetum sedens intueatur ut vel sic. voluentis machine stridor terrorem ei incutiat. et incuruet ad sacram deorum culturam. et viuat. Sin autem mox imposita machinamenta hinc inde seris et clavis mordacibus discepta. ad terrorem christianozum inaudito pereat exemplo. Nec mora. iubet fieri tyrannus quod suadet ne phandissimus doli architectus et ad perniciem gentiliū fuit rote studiosius. et preparant maturius. Et cum iam

¶

Capitulum xx

tertia dies illuxisset tūc in-
stat tyrann' accelerari ro-
tarū penale tormētū. ⁊ virgi-
nē si vltēr' restiterit illiga-
ri ⁊ implicari mediā. vt ex i-
pulsu rotali. ralla paccuta:
corp' tenerū dilacerarēt: et
ceteri xpiani crudeli mor-
tis exēplo terrerent. Parēt
mīltri seniētis belue mīda-
tis: ⁊ rote ī medio p̄torij ex-
posite terrore circūspectāti-
bus incutiebāt. At xpī vir-
go nullo penarū apparatu ter-
rebat. Mens. n. eius in xpō
fundata. nec blandimētis
mulceri poterat. nec minis
exterreri. Rotarū penā
lis machiā hac arte erat ex-
polita. vt due. vno ordie et
impetu voluerēt. Due autē
cōtrario impetu agerētur.
vt ille deorsū lacerādo im-
pingrēt. iste p̄o repugnan-
tes sursū denozando p̄tra-
herēt. Inter has mediā xpī
famula erat exponenda: vt
inter ferras acutas ⁊ cornu-
ta ferrea ex motu rotarū di-
scerperetur membratim mī-
sero mortis supplicio. Vir-
go interea erectis in celum
oculis tacite oratiōis p̄ba
ad deum fundebat dicens.

Deus omnipotens qui te
in periculis ⁊ necessitate i-
uocantibus pia opitulatione
subuenire nō desinis. exau-
di me in hac necessitate ad
te clamantem. et presta vt
penalis hec fabrica celestis
ictu fulminis attrita dissol-
uatur. vt manifestam potē-
tie tue virtutem hi qui cir-
cumstant intuentes. glori-
ficent nomē sanctum tuū.
quod est benedictū in seclā.
Tu scis dñe: quia nō timo
re passionis hec obsecro. qz
sufficienti corde quouis mor-
tis genere ad te venire et te
videre desidero. sed vt hi q̄
per me in te credituri sūt:
certiores in confessione de
tuo adiutorio. et constanti-
ores in tui nominis cōfesi-
sione p̄senerent. Recdū p̄-
ba virgo cōpleuerat. ⁊ ecce
angelus domini de celo de-
scendēs. molem illam vehe-
mētī turbinis ictu p̄cussit
tanto impetu. vt ruptis cō-
pātinibus partes auulse sup-
infusi populū tāta vi excu-
terēt: vt q̄tuor milia de ipā
turba gentiliūz vno turbie
necarētur. illa nimirū non
incongrua vltione: quam ⁊

De quadā impia XXXVIII

de caldeis babilonica for
naꝝ oliꝝ exercuerat. Quid
plura? Dolor et confusio
gentilium, vox et exultatio
facta est christianorum ma
gnum atqꝫ gaudium. Hec
enim deus ad laudem sui
nominis et ad conuersioneꝝ
populi circumstantis ob p
ces et meritū beate katheri
ne ita fieri voluit. Ipse po
tyrānus dentibꝫ frendēs et
mēte turbatus. quid agat et
cogitet ignorat. Erat dudū
regina desup spectans et iui
ne yltionis p̄digiale signuz
et que prius occultabat se
propter metuz viri sui. nūc
arrepto itinere se in conspe
ctu belue seuentis contra
ter ingerit. Quid tu inqui
ens miserande coniūꝝ con
tra deum eluctaris? Que
te insania o crudelis belua
aduersus creatorem tuū in
surgere cogit? An tu pspe
ro exitu finire arbitraris.
certamē quod aduersus de
um et famulos atqꝫ famu
las ipius sumpsisti. Agno
sce vel nunc in presenti fa
cto: q̄s potens est deus xp̄i
anoruz. et q̄nta animaduer
sione te ipsum damnatur
est. qui vno ictu fulmis tot

milia hominū nūc psump
psit. Porro multi gentiliuz
qui ad hoc spectaculū con
uenerant. videntes magna
lia dei conuersi ad xp̄m pu
blica voce clamabāt dicen
tes. Vere magnus est deus
xp̄ianorum: cuius nos ser
uos esse ab hodierno die cō
stanter psitemur. Nam et ij
nostri ydola vana sūt. que
nec sibi nec cultoribꝫ suis
prodesse possūt. His audi
tis maxentiꝫ. collegit se in
oēm furoꝝ aduersus eos:
sed multo vehemē ius ad
uersus reginaz et in vocem
huiusmōi erupit. Quid tu
inquiens regina ita loque
ris? Nū te quoqꝫ magicis
artibus seductam xp̄ianus
aliquis subuertit. vt et tu
omnipotentes deos n̄os
relinqꝫ. p̄ quos impij nos
stri p̄tus et summa psistit.
O malum meum. et o infes
licitas mea magna. vt q̄ ad
culturam deoꝝ nostrorum
alienos coartabā. iā pestife
rū subuersiōis venenū fa
miliariꝫ domui mee inser
pere videam. et vnicaꝝ lectu
li mei consortē huius mor
bi contagiōe vepari et uear
H 2

Capitulum 88

Porro si me ita amor conjugalis emolliuerit. vt pro regie erronea mutabilitate deorū contumeliā ego negligam. Quid restat nisi vt cetero romani imperij matrone. huiusmodi erroris exemplū sequentes. viros suos prius a cultura deorum auertant. et ad fallacē christianorū sectam totius regni corpus incuruare psumāt. Juro ergo tibi p magnum deorum imperiū o regina. q̄ nisi maturi⁹ ab hac stulticia resipiscens dīs imolaueris. caput tuuz a ceruice decisū et carnes tuas feris et volatilib⁹ dilacerandas hodie reijciam. Nec tñ tu celeri morte vitaz finisse letaberis quin prius extortis māmellis longo te faciam cruciatu interire. Subz igitur crudelis tyrannus ministros p̄tēptibiliter ap̄prehedere reginā matronā et transfixis clauis ferreis māmillas a pectore eius extorq̄re. eo q̄ sacrificare dīs contēpneret. q̄ cū ad locū supplicij duceretur respiciens ad beatā katherinā dixit. **Veneranda xpi virgo** funde p̄ces ad dominū ih̄m pro cuius nomie certaminis hui⁹ luctamen ap̄prehēdi. vt infra instantem passiōis huius articulum cōfirmet cor meū. ne caro ī firma mentē cogat imbecilem deficere. **Hec et coronaz** quā militib⁹ suis a xpo p̄missam esse contestabaris ego metu passiōis amittā. **Ad quā generosa virgo katherina.** **Hec timeas** inquit o veneranda ac deo dilecta regina. sed viriliter age. q̄a hodie tibi p̄ transitorio regno cōmutabitur eternū. p̄ mortali sponso. imortalem tibi acq̄res. pro penis req̄em p̄manentē. p̄ celeri obitu. interminabilis vite hodie p̄cipies natale principium. **Ad hanc vocē venerabilis matrona.** ī agonia robustior effecta. tortozes sp̄te hortatur vt tyrānica iussa vltro nō differant. **Tūc** ministri tyrāni extra ciuitatem eam ducentes. ferreis hastib⁹ et vngulis f̄gias māmillas eius extrahūt. et sic suspensas ab ymo crudeliter pectore māmillas euellūt. **De hinc gladio p̄cussa**

De quadā impia XXXIX

felici martirio migravit ad
xpm xxiij die mēsis nouem
bris feria q̄rta. Porphiri⁹
p̄o noctu allūptis secū qb̄
secretū suū palā esse voluit.
corpus regie z m̄ris p̄ditū
aromatib⁹ sepeliuit. Hanc
aut̄ facto. fit q̄stio de corpe
regine. q̄s illud sustulisset.
de quo cū mltos ad suppli
ciū p̄trahi videret porphiri
us p̄stiterat q̄n tribunal im
patoris irrūt dicens Quid
tu homies innoxios puniri
mandasti impator. velut sa
crilegij reos. quos poti⁹ vel
le defensos esse debueras. si
te nature religio. hūana cor
pora a feris z volatilib⁹ tol
lenda esse docuisset. Qua
in re nō sano te spū agitari
manifestū est. q̄ hūanis cor
porib⁹ nec etiā sepulturā in
dulges. Que etem̄ gens tā
barbara huiusmōi iudiciū
edidit. vt vl cadauer exante
terre m̄ris gremio sepeliri p̄
biberet. Veruntū nūq̄ in
nocētes perire p̄sentia. si re
os esse tu iudicas q̄ christi
martirē sepelirūt. reatum
h̄mōi nō reformido ferre.
Eodemna certe si audes q̄
p̄ impiū tuū edictū. xpi sa

mulā sepelini. Depeten
dum cūctis fideib⁹ crimē.
sepulture hūane exhibitio.
Utinā z hoc mihi obijcias.
vt z ceteri relaxentur. Cer
te hoc crimine solus ego pe
ricitari desidero. Nam et
ego sum qui christi martirē
(ego ego christi confessor exi
stens) sepulture gremio at
tumulaui. hinc tyrannus
velut alto vulnere saucia
tus. pro planctu rugitum.
velut amens emisit altum
quo tota domus regia per
tonuit sic dicens. Q me
miserum Q in omnibus
me miserandum. vt quid
me in hanc erumnosam vī
tam mater mea edidit. cui
tollitur omne quod nostri
imperij summa req̄rit. Ec
ce porphirius qui erat vni
cus anime mee custos. z to
tius laboris mei solacium
in quē ab omni causa. cura
z sollicitudine reclinabar.
velut in singulare mihi pre
sidiū. Ecce hic nescio q̄ de
monū infestatione supplā
tatus. deoz n̄roz culturaz
aspernatur. et illum ihesus
quē vesana turba christia
norum p̄ deo colit. vt pote

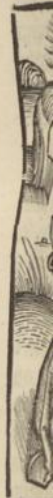
Capitulū XXI

mente captus publica voce
cepisset. **H**ic nimis reginā
a lege patria et cultura deo-
rum subuertit. nec alius q̄
rendus est nobis singularis
dementie architectus idest
seductor quam ipse. Et quā
uis irrecupabile mihi dā-
num de cōiuge ab eo p̄stet
illatus; hoc potius tamen
eligo vt resipiscens ab hac
stulticia. deos sibi placabi-
les reddat. et in nra vt cepe-
rat amicitia pduret prius q̄
animaduersionis nostre sen-
tentiam experiatur. **H**is
dictis iussit omnes simi-
lones ipsius porphirij. qui
lateri eius adhibebant cor-
ram se adduci. Quibus se-
orsum aduocatis. dum de
porphirij conuersione que-
stionem faceret. omnes vna
voce christianos se esse pro-
testabatur. et nec metu mor-
tis a fide christi ac porphi-
rij societate vllatenus dila-
psuros. **H**inc tyrannus eo-
rum aliquos putās terrore
penarū a p̄posito tali posse
reuocari. iubet eos exq̄sitis
cruciari supplicij. Quos
cum ad locū supplicij pra-
bi porphirius intueretur. ti-

mens ne timore passionis
eorū mentes turbarentur.
dixit tyranno. **Q**uid sibi o
imperator vult. q̄ horū prin-
cipem et caput dimittis. me-
sc̄. et membra inferiora per-
sequeris. Nam nisi me pri-
mo victum reddideris. ina-
nem in his laborem consu-
mes. **A**b his ergo si quid
habes querere. ego pro eis
tibi asto rationem redditu-
rus. **D**icit ei tyrannus. Tu
princeps et caput eorū es.
vt asseris. oportunum est
ergo vt tu istis de te prebe-
as exemplum: videlicet vt
primus ab hac stulticia re-
sipiscas. et gloriose nobiscū
vivas. aut certe prim⁹ gla-
dio intereas. **I**ta locutus
furore ebrius iubet hūc cū
ceteris cōmilitonibus suis
is extra ciuitatem trahi. et
amputatis capitibus eorū
canibus corrodenda dimit-
ti eorū corpora. **Q**uod et fas-
ctum est. **C**onsumata ita-
q̄ est horum passio. mense
nouēbri. die vigesima quar-
ta. feria sc̄z quinta.

Capitulu; XXI.
de iterata blandicia iniqui

tyranni
de mini-
tissima
de lenter
no cōtra
de predi-
ronas
tes. et d
ofone

De iteratis blāditijs .XL

tyranni ad brām katherinā
de minis eius ⁊ de cōstan/
tissima virgīnis morte. Et
de sententia mortis a tyrā/
no cōtra eam lata. nec non
de predicatiōe eius ad ma/
tronas ⁊ p̄gines aspicien/
tes. ⁊ de pulcherrima eius
oſone quā fecit p̄ suis de

uotis et eius exauditiōe. p̄
christi vocē a circūstantibz
auditā Tandē d̄ decollatiōe
ipsius. ⁊ lactis p̄ sanguine
effluxiōe de corpis eius tu/
mulatiōe in synai p̄ manus
angeloz. ac de olei mirifica
emanatiōe ex ossibus eius.
et de quibusdā alijs rebuz.

Dstera
autem die se/
dens pro tri/
bunali impijs/
simus tyrān?

nec dum martirum sangui
ne faciat. beatam kathe/
rinam iubet sibi p̄sentari.
Cui sic ait. Quāq̄ tu oīm
horuz rea sis. quos arte ma/
gica deprauatos mortis di

¶ iij

Capitulum XXI

spendium subire fecisti. si tamen ab erroneo proposito tuo animum reuocares: et dijs omnipotentibus thura offerres, poteras nobiscum feliciter regnare. et prima ad huc in regno nostro nominari. Ne nos ergo diutius protrahas, quod vis e duobus vnum elige, aut maturius aris libamina thuris offeras, aut hodie acuto gladio a ceruice caput auulsus miserabile cunctis populis inuentibus spectaculum prebebis. Cui virgo respondit. Non est miserabile inquit spectaculum, cui de occasu ortus succedit gloriosus: et de morte immortalitas, de merore iocunditas, de tristitia gaudia mercantur eterna. Te ergo protrahere diutius tyranne non quero, fac quecumque nequissima mens tua excogitat, paratam me esse videbis ad omnia sustinenda que mihi inferre poteris, dumodo regem meum videre et virginalibus choris agnum sequentibus interesse merear. Et sic profatam, tyrannus furiali spiritu debriatus virginem, de conspectu suo abstractam iubet extra portam ciuitatis decollari. Que cum ad locum passionis presertim properaret, respiciens vidit turbam multam virorum et mulierum sequentium se atque plangentium, inter quas precipue virginum et multe matrone nobiles lamentabantur. Ad quas sancta katherina conuersa dixit. O generose matrone o virginum clarissime, nolite obsecro passionem meam lamentabili planctu onerare, sed si nature vos pietas vlla erga me incitat ad misericordiam, tunc gaudente precor mihi potius, quam video dominum iesum christum me vocantes, qui est merces copiosa sanctorum, decus et corona virginum. Vos lacrimabilem planctum istum quem inaniter in me perditis, in vos ipsas peruertite, ne vos in hoc gentilitatis errore diuisa deprehendat, quo et tunc fletus eternos subeat

Hec dum locuta fuisset. a percussore orandi spaciū sibi poposcit indulgeri. Quod cū spiculator annueret. ipsa eleuatis in celū oculis orauit dicens. O decus et salū credentiū. o spes et gloria virginū ihu rex bone. grās tibi ago qui me inter collegiūm ancillarū tuarū connūerare dignatus es. fac ergo hanc cum ancilla tua obsecro misericordiam ut quicūq; in laudem et gloriā tuā. passio nis mee memoriā egerint siue in exitu aie sue. aut etiaz in quacūq; tribulatiōe. angustia seu necessitate me inuocauerint. celerē pitiatio nis tue effectum obtineant fugiat ab eis pestilētia et famēs. morbi et clades. et vniuersa aurarū intēperies. Fiat in finib; eorū terre fecunda messio. aer salubrior. et secundū elementorū tuorum gratiā. iocunda fructuum vbertas. Ecce iam cōpleto certaminis mei agone. dñe ihu bone. ferientis gladiū expecto. tu quē carnifex tollerere nō potest. pcor suscipe spīritū meū. et p manus sanctorū angelorū tuorū. in eter-

ne quietis sede cuz sanctis virginib; psoneri iubeas.

Hec dum oronem virgo cōpleuerat. et ecce vox huiusmodi de sublimi nube emissa ad eam reddi. Venio electa mea. sponsa mea electa. veni. ecce tibi btitudinis ianua aperitur. ecce quietis eterne mansio tibi iam parata. tuū aduentū expectat. Jam in occursum tuū chorus ille virginē. exultātibus anis cū triumphali aduentat corona. Veni ergo et ne solliciteris de donis q̄ postulas. Nam et his q̄ passionem tuā deuotis mentib; celebrauerint. et qui in periculis et necessitatib; te inuocauerint. presidia optata: et opem celerem de celo pmitto. Facta ergo hac voce. xpī virgo lacteam ceruicē pten dens. spiculatori ait. Ecce ego vocor a dño meo ihesu xpō. tu iam impiger age. et redde expletum qd a tyrano accepisti mādatū. Vox ille insurgens. brām xpī pginem decollauit. Quo ex facto due res digne memoria apparuerunt. Una. q̄a lac pro sanguine in testimoniu virginalis innocentie

Capitulum xxii

de corpe eius effusum. terram vberius irrigauit. Altera: quia mox angeli accesserunt et assumptum corpus virginis per alta aera cum capite subuehentes in montem synai deposuerunt. et in monumento honorifice sepelierunt. Qui quidem mons a loco occisionis distat. itinere viginti et eo amplius dierum. quo in loco monasterium quoddam est monachorum. quod ad laudem dei et ad seruitium admirabilis virginis katherine sunt ibi coadunati. In eodem quoque loco innuenerunt miracula ad laudem dei. et ad gloriam gloriose virginis katherine. Sed inter alia miracula sicut fertur est istud unum et precipuum: quod vere multum est memoria dignum. Nam in festo huius venerabilis martyris innumerabilis animarum multitudo annuatim venit. quarum quelibet unam vel plures oliuas in rostro suo portans. in claustrum sponit monasterii supradicti. et sic ibidem in tanta copia oliuae coadunant. ut oleum factum ex eis per totum annum habundanter

sufficiat monachis illis per necessitatibus suis. et ad lumen lampadum. Item iterum valde insigne potest miraculum fieri in eodem loco. quoniam de sepulchro beate katherine riuus olei indefinenter emanare videtur. Nam et de minutis ossibus quod de sarcofago aliquando cum oleo effluere visa sunt. vbi cuiusque sunt dispersa. salutaris tamen liquor stillare non desinit. ex quo puncta debiliu corpora. celeris medicine sanitate reparant.

Capitulum xxij.

de vindicta quam deus mediante constantino magno. et beate katherine patruo fecit sic et ipsa perdidit contra maxentium tyrannum. qui eam tam crudeliter iussit cruciari et tandem gladius

Constantinus igitur imperator cum re publica prius in galliis. dein de rome et per totam ytaliam strenue procurasset. ac prouide gubernasset. ad sile opus per utilitate communi in greciam transiret. ad ciuitatis

De vindicta quā d̄s XLII

tatem sc̄z q̄ prius bysantiū
vocabat. Ampliavitq; illā
ac suo noie cōstantinopoli
appellavit. Audiēs aut̄ ma
xentius cōstantinū intra il
liricū z suū dñm aduenisse
vt p̄tra tyrānos orientales
p̄sus asiam pgeret cum lici
nio. ip̄e per oratores consu
luit de hoc cuz eius germa
no sc̄z maximiano gallero.
z cum eiusdem filio sc̄z ma
ximiano. q̄ vt dictū est tūc
dñabantur in asia rogās q̄
sibi sc̄z maxentio bellicosaz
z multaz dirigerēt gentem.
cum qua ad romā posset re
uerti. z ip̄am ciuitatē cape.
vt cōstantinus pdita vrbe
nō vlt̄erius pcederet. sed in
britaniā potius deceptus z
yrecundus rediret. Et sic
sc̄dm consiliū hoc. ip̄i ma
xentio gentē mittūt in gen
tem Lōgregata igitur in e
gipto multitudine magna
p̄ll̄ atq; potētia. Imaxētius
et p̄silo peritorz atq; orato
ruz reuertit̄ de gretia p̄sus
romā. intendens facere ma
gnā senatorz stragem p̄ll̄q;
romani occisionē. S; nō ē
p̄siliū aut prudētia siue po
tentia p̄tra deū. q̄ hoies pu

ro corde eū colētes iunat z
protegit. victoresq; tandem
facit. Nā cōstantin⁹ z licini⁹
cū hoc audissēt nō fugā vt
tyrānus arbitrabat̄ arripī
ūt. s; sua castra p̄sus romā
p̄tinuo p̄tunt. Et p̄cedēte
labro. sc̄e crucis sc̄z signacu
lo isignito. pius cōstantin⁹
sic alias fecerat deo vero sp̄
attente z humiliter suppli
cabat ne dextera sua crucis
signo ornata. cū effusione
sanguinis fedaret. sed absq;
p̄rie impugnationē adhuc ci
uibus romanis. d̄s redde
ret plenius libertatē. Cūq;
quadā nocte post orōem so
pori se dedisset. ecce angel⁹
dñi in visione dixit ei. Cō
stantine ne timeas qz in si
gno sc̄e crucis victoriā de
tyrāno habeb. Certificat⁹
itaq; de victoria cōstantin⁹.
p̄fortians liciniū hilari vul
tu acie exercitus alloq̄tur.
vt sine timore d̄ tyrānū per
gāt. qm̄ mirifice crucis vir
tute victores protinus ad
plenū erāt. Cūq; exercitus
āmonit⁹ z p̄fortat⁹ de p̄bis
p̄ncipis sui prudentis. cū
ip̄o p̄ncipe cōstantino ac
etiā licinio sic appin̄ret

Capitulum XXII

ad urbem: in occursu maxē
 tius illis pgit. Ipe. n. con-
 stantin⁹ nō lōge a millino
 pōte castra posuerat. q̄ pōs
 est sup tybrim distās ab vr-
 be q̄ tuor aut quinq; milia
 ribz. quē pontē totū vt tho-
 mas i sua dicit cronica pa-
 pīreū maxenti⁹ sterna fece-
 rat ad decipiendū cōstanti-
 nū. Et positis nauibz nō fir-
 miter ligatis ad inuicē pon-
 tem in tybrim sterna pcepit
 Sz disponēte deo sui opis
 tyrānus oblitus. volens ex-
 ercitu cōstantini furiose in-
 uadere. pontē p̄fatū prim⁹
 cū pluribz ascēdit militibz.
 et sicut ordinauerat decipe
 constantinū. sic ip̄e fuit in
 toto deceptus. quia decedē-
 tībz nauibz dimerfus est in
 profundū cū suis sequaci-
 bus Et ita iuxta psalmistā
 In illā quaz foderant inci-
 derūt foneam. Sicq; con-
 stantini dextra vt ip̄e orau-
 rat cū populo suo ab effusi-
 one sanguinis p̄mansit im-
 munis. Et sic beatissime p̄-
 ginis katherine p̄phetia q̄s
 p̄dixit de morte tyranni.
 vt supra nono habet capi-
 tulo. tūc adimpleta ē plene.

Nam sicut dicitur in hysto-
 ria quada; post q̄s in flumi-
 ne necatus est tyrānus. qui-
 dam de cōstantini exercitu
 remanētes a tergo vt pisca-
 rētur defunctorū cadauera.
 accidit q̄ eiusdem tyranni
 impialia ornamenta quibz
 tyrannus erat munit⁹ acci-
 perent suo inuēto cadauere
 ac a suis vestimētis exuto
 capite pri⁹ amputato. z ne
 aliquis de eius nece dubi-
 taret. ip̄i de cetero derisorie
 corpus eius mēbratim con-
 ciderūt in frustra. Quo p̄-
 acto. tūc illico nullo viso q̄
 hoc ageret collecta sunt mē-
 bra eius z sanguis iam effu-
 sus sup tellurē cuz mēbris
 euauerūt. atq; a demōibz
 quibz semp in vita fūerat
 sūt deportata. sed quo nesci-
 tur. nisi in sacrificiū vt cer-
 te creditur dyaboloz quem
 admodū a brā katherine fu-
 erat sibi prius p̄dictū. Ita
 q; tyranno sic dimerfo. leti-
 facti vniuersi tūc maximo
 cū triūpho constantinū su-
 scipiūt. quasi romane salu-
 tis auctore. At illi nō sui p̄-
 ruti rem gesta sed xpi duca-
 tui deputabat. Statimq;

De vindicta quã deus XLIII

ad triumphi memoriã ymagines constantini senatus erexit. sed ipse ut prudens et gratus hoc nõ patiens. sed ad random crucis ymaginem ibi pingi et erigi iussit. eo quod in hoc signo salutis. romanam urbem populum et senatus a iugo tyrannice servitutis ereptam pristina restituit libertati. Sed non perfecte adhuc credidit constantinõ. nec tunc sacrum baptisma suscepit. donec percussus lepra. visionem illam vidit. de qua legit in legenda sancti silvestri pape Per idem tempus cum constantino conspirante licinio. qui ab ipso fuerat imperij collega et confors assumptus. ex optenta victoria contra maxentium. cognoverunt deum honorum hominum esse auctorem Unde communi sententia legem continuo statuerunt In qua christianorum deum totius virtutis sue profiterentur auctorem. et ipso solo deo prestante. victoriam habuisse de tyranno confessi sunt. Et ideo huic omnipotenti deo cultum et honorem ab omnibus statuunt deferendum.

Hanc itaque legem miserunt ad maximianum. quia amicitiam eorum videbant cum appetere. At ille quantum promissa sua forent voluntati sue contraria. tamen gestis iam rebus. sui proprii exercitus rationi. resistere non est ausus Sed non multo post tempore. mortuo iam maximiano galero ut supra in tertio capitulo dictum est. maximianus eius filius extolli adversus constantinum et licinium sui seque regni socios cepit. et ausus est inter eos in honore priorẽ se constituisse. Et federe pacis rupto. bellum licinio conatus inferre. quod licinius a constantio rogatus transtulerat se ad partes illas unde maxentius recesserat reparaturus ibidem res publicam que per illam fuerat devastata. Fretus autem auxilio demonum maximianus cum innumera multitudo militum procedit ad bellum adversus licinium. Itaque favore te adversario suo. deo scilicet nostro multis gladibus cesa est gens sua. ipse autem maximianus evasit miserabiliter. illaque triumphus licinio res

Capitulum. XXIII.

mansit victori. Ac miser ille q̄ de pmissiōibz demonū cōfusus p̄cessit ad bellū imperialibz a se signis abiectis solus affugit: ac ita latēter reuersus ad propria plures ex ydolorz sacerdotibz z dijs quoz p̄silij mouerat bella occidi mandauit. Postmodum autē obijt miser put supra. iij. capi. p̄tinet.

Capitulum. xxiiij.

de licinio quō aduersatus est p̄stantino z de ipso p̄stantino postq̄ sol⁹ obtinuit monarchiā: qualiter deceptus fuit ab eusebio arriano, in qua deceptōe auxilio christi paruz stetit angustus, et quō filios suos q̄n z vbi p̄ mouit, ac q̄liter christi sublimauit ecclesiam.

Euicto igit̄ maxētio romāi, vt actū est supra, ob grām constantini liciniū sororis sue constātie noie virū cesares creauerūt, per quē maxianus galeri filius deuictus est. Constantinus ergo duo

decimo imperij sui anno licinio cognato suo cōtradidit imperiū, hac vtique de cā vt existimo: quia licini⁹ cū mox omni p̄bitate z vite integritate populo romano appareret, nō soluz i regni sui consortiū: sed z assumptus est in eius cognatū. Qui cōstantino placere desiderās christianoz se exhibuit defensorē. Et tyrannos eis se opponētes occidit, z pristis ne eos restituit libtati, sed tandē instigāte diabolo aspiciēs q̄ p̄stantin⁹ nō metu tm̄ sed z religiōe pariter et amore om̄ibz imparet, et esset in veneratiōe maxime pro xp̄ianis iuidie zelo motus: p̄stantino p̄ familiares ipius mortē occulte inferre molit̄. Quē dū cerneret eōs p̄stantinus secū de pari certatē z christianū se dolose fingere: partē imperij largit⁹ est illi z eū imperatores appellans z fedus ab eodē extorquēs: nil se cōtra christi anos actuz p̄stantino p̄te stat⁹ est. S; licini⁹ nō mlto post tpe: anno scilz imperij Constantini quindecio iratus q̄ christianozū precib⁹

De auersione Licinij XLIII

constantinus a malis omni-
bus esset tutus: ipse q̄ chri-
stianos pridē a tyrānis eru-
erat: assumpta tyrānide in
christianos fortiū tela mīt-
tit. z primo de suo pallacio
omēs iubet xpianos exte-
oēsq̄ recludi mādauit qui
se dicerēt xpianos. z ne q̄s
ylli in carcerē a se misso ci-
bū vel potū mitteret impe-
rauit. Ex quo accidit mul-
tos i carceribz fame perisse
Mandatū insup crudelissi-
mū dedit: vt omēs q̄ ad ym-
molandū ydolis acquiesce-
re nollēt: macellatoribz da-
ri vt porcorū more sciderē-
tur in frustra. Ecclesias etiā
quas ante destruxerat a fun-
damētis iussit euerti Verū
tamen p̄ lrās mādare p̄ stan-
tinū ei curauit: vt a sua cru-
delitate cessaret. Sz ille nō
solū se nō correxit sz z con-
stantino belluz indixit. Ac
cōstantinū munitū p̄ tutum
armis: obuiā illi prexit cuz
exercitu copioso z forti. Li-
cinus at̄ de victoria p̄sume-
bat: pmittentibz sibi demo-
nibz q̄ bello vinceret cōstā-
tinum. Qua d̄ causa miser

ipse christianitatis voto de-
posito fact⁹ est religione pa-
gan⁹. Itaq̄ bellū in birbi-
nia factū est: constantino et
licinio siml scertatibz itra-
se: sz tanto diuio suffragio
adiutus est constantin⁹: vt
in terra mariq̄ omēs suos
vinceret inimicos. Unde
licinius pedestribus ac na-
ualibus amissis auxilijs: se
in Nicomediam tradidit.
Sed et ibi deuictus thesa-
lomee tempore paruo pmā-
sit. Tandem captus a con-
stantino dū misericordiā pe-
teret z ipse illi vitam ex pie-
tate donasset: thesalomeam
illum remisit. Sed dū nō
multo tempore rebellare di-
sponens Licinius mercede
barbaros conduxisset: iussit
eū constantinus occidi.
hec enstachi. Deuicto ita-
q̄ licinio oibusq̄ tyrannis
cum eo: constantinus mo-
narcha effectus: solus vt
dignus erat regnum roma-
num obtinuit In quo post
mortē patris sui cum quo
vno anno regnavit: triginta
annis tenuit principa-
tum. Et sic in toto triginta

Capitulum. XXIII.

et vno annis regnavit de quibus annis quatuordecim vltiōis ānos in suo regimine pacificos p̄ maiori parte habuit Sed circa annum decimū octauū imperij cōstantini. venit eusebius episcopus nichomediensis romā. qui erat vir eloquentissimus homo prudens et sagax. sed pessimus arrianus qui et sororem constantini nomine cōstantiam seduxit Nota hic q̄ fuerūt tres eusebij. videlicet iste de quo h̄ agitur. cognomento nichomediensis. et alius eusebius vercellensis qui magnus fuit doctor ac preclarus historiographus. Ipse em̄ composuit historiā ecclesiasticā et cronicam quandā pulcherrimam a principio creationis mundi incipiens. Eusebius autem nichomediensis hereticus proposse Augusto cōplacere satagebat. In cuius noticiam p̄ hūc modū deuenisse ip̄m refert eusebius cesariensis qui et tertius est libro. x. ecci. hysto. dicens. Constantia religiosi principis soror. tūc licinij derelicta que fratris sui augusti solacijs utebatur. huic constantie accidit presbyterum quendam venire in noticiam. latenterq̄ partibus arrij fauentem. missum callide ab eusebio nichomedienſi. Sed is primo nihil omnino de eis rebus apud sororem principis aperire ausus erat. vbi vero multa familiaritas copiam tribuit. paulatim sermonem cepit aspergere inuidiam dicens arrio generatam per episcopū suū. sanctū scz petrum alexandrinū eo q̄ arrianus apud plebē satis carus haberetur. Hic autem huiusmodi verba et alia similia frequētius suggerēs animū constantie erroneū effecit. Que cum ex gravi languore proxima mortī visitaretur a fratre suo. atq̄ ab eo gratiam poposcisset. vt ip̄e presbyterum illuz in familiaritatem suam recipet et que sibi ab eo prospere p̄ salute suggereret. diligēter cum effectu audiret. Quibus ille mōitis a sorore susceptis. et fidelem pro se germane sollicitudinē credēs. accomodauit aurez presby

De auersione Licinij XLV

tero. Ad cui⁹ suggestōz euse-
bi⁹ q⁹ apud nichomediā erat
principi ē familiar⁹ effectus.
Un̄ venit ad eū ex tali sug-
gestiōe citat⁹. Qui postq⁹ ve-
nit et cū principe mltā s̄ba
reuolueret: om̄iaq⁹ irrita re-
uocari: sacri concilij niceni
gesta molit⁹ atq⁹ arriū d̄ auxi-
lio reuocari suadet. qd̄ z fa-
ctū est saltē ad rēp⁹. vt quē
admodū de fide sc̄tires prin-
cipi exponeret. Tunc ille si-
dē p̄scripsit q̄ nō qd̄ē sensuz
veruntā verā p̄fessionē p̄ti-
nere videret. Miratus qd̄ē
est impator z putauit eādēz
quā in ipius sc̄l̄ij dudum
gesti expositiōe sn̄iaz hāc cō-
tineri. Preterea nichome-
diens⁹ ipse eusebius mal⁹ cū
iam se cerneret clementissi-
mo principi fore gratū. p̄ci-
pue sub specie sanctitatis z
eloq̄ntie (licz hoc subsequens
ecclesiastica nō p̄tineat hy-
storia) scz q⁹ se fidelis substi-
tuit p̄ honore ipsius princi-
pis dotantis sc̄tāz christi ec-
clesiā. Eidē etiā principi p̄-
fatus p̄suasit hereticus: ne
a catholico baptizaret. nec
deuoritiōis causa vllatenus
baptizari se p̄mitteret don⁹

in flumine lanaretur iorda-
nis in quo x̄ps a Je hanne
voluit baptizari. qua de cā
differebat baptismū Augu-
stus. Et ab eusebio prefato
imbut⁹ ymmo potius dece-
ptus circa erroneaz pessimi
arri⁹ opinionē: veros et ka-
tholicos cristianos credēs
benefacere odire cepit et p̄-
sequit⁹ plures (vt quidam
ait) occidi mādauit. q̄ eius
p̄ fide catholica errorū p̄tra-
dicebant. Propter quoz er-
rorem mlti iam sicut canes
reuerſi ad vomitū sub eius
imperio ydola colebāt z ve-
nerabantur. et de tali p̄mis-
sione ydolatrie resp̄hēditur
ab ap̄l⁹ s̄ petro z paulo i vi-
sione seq̄nti. tāq⁹ si in p̄pria
p̄sona cōmisisset ydolatriā.
Non tñ q⁹ ipse ydola coleret
postq⁹ i signo z p̄tute s̄cte
crucis vicerat Maxentium
tyrannū: vt supradictū est.
Sed parū durauit in hoc
errore augustus. z in p̄secu-
tione christianoz quā cepe-
rat facere. Nam circa vicesi-
mū eius imperij annum a
deo lepre morbo p̄cussus ē:
vt in hystoria sancti Silue-
stri habet. qz habita visione

De auersione Licinij

beatorum apostolorum Petri et Pauli qui ei in somnis apparuerunt: ad montes mox milites destinavit pro beatissimo papa Siluestro: a quo baptizatus est et a lepra mundatus atque in fide orthodoxa perfecte instructus ecclesiam sanctam dotavit et amplificavit. et inter alias doctes urbem romanam summo pontifici condonavit. quaz post parum relinquens ob christi reuerentiam in greciam peravit. et inueniens supra dictum Eusebium deceptorum suum episcopatu priuavit. et Athanasium doctorem orthodoxum et sanctum in constantinopolitanam urbem reuocauit et pristina restituit dignitati. Filios vero suos tunc baptizari minime fecit. licet cathecumini essent in christum credentes. quia illo in tempe qui baptizabatur quasi religionem intrasse reputabatur. Et quonia filij ipsius Augusti adhuc iuuenes erant. non curauerunt tantam religionem baptismi recipere nec pater eos cogere voluit. quia christus coacta seruicia non acceptat. Sed

non multo post exemplo patris sunt baptizati. licet post mortem Augusti ad errores recidiuarunt. quia aliquis ipsoz ut Constantius effectus est arrianus. ut in vincencio continetur. Qui denique pius Augustus cum tres habuisset filios supra dictos. et cum iam se priuatum et liberum esse sine quo socio imperij et absque aduersarijs. denique et quod fratribus proprijs careret in successione ipse tunc tempus per decem annos imperij sui eosdem suos filios cesares fecit. Nam Constantinum primogenitum suum hispanorum alemanorum et gallicorum cum adiacentibus provincijs multis illarum partium in decenniali suo primo fecit habere principatum. Secundum autem scilicet Constantium in ducenalibus annis suis cesarem in asia constituit. Juniozem vero constantem in suis tricenalibus in italia ordinavit principem. Itaque monarchiam adeptus omnem curam exhibuit ad reparationem ecclesie et fidei christiane perfectum. Et sicut

ptinet historia triptita mox
in principio principat⁹ sui
publica lege sancciuít om-
nia esse irrita z infirma. que
p̄ religionē xp̄i fuerāt cogi-
tata. Illosq; om̄s reuocari
mādauit q̄ ob p̄fessionē no-
minis xp̄i fuerant exultati.
siue ad metalla fodiēda dā-
nati. Itē oēs infames effe-
ctos ab infamia relaxabat.
Milites vero dignitate pri-
uatos in sua p̄tate reliquit.
vtrū vellēt vltēr⁹ militare.
vl' poti⁹ sicut erāt xp̄o serui-
re. Iussit etiā tēpla ydolorū
hīs tradi q̄ xp̄o seruirent.
Ac solos christianos mili-
tare decreuit. et gētibus ad
q̄s accederēt p̄cipari. nec
nō et q̄ in ydolatria p̄mane-
rent capitalē subire senten-
tiā mandauit. Flota q̄ hec
q̄ in p̄senti. xxiij. caplo p̄ti-
nent q̄uis non videant ad
istā sc̄tāz martirē p̄tinere di-
recte. hec tñ vel posita sunt
vt eius patru⁹ Cōstātinus
magnus appareat suo tpe vi-
cisse tyrannū meritis fidei
christiane. q̄uis ip̄e licz ad
temp⁹ fuerit deceptus vt p̄-
dictū est. voluit tñ fidē xp̄i
imitari. Insup ex meritis

sanctissime virginis katherie
eius mortē vindicauit tam
alte z gloriose de tyrāno tri-
umphans maxentio. vt pa-
ruit. Passa est autem beata
Katherina Anno dñi tricē-
tesimo. mense nouembrio.
vicesima quinta die. sexta
feria. hora tertia. seruās vl'
delicet diem et horam qua
christus pro mundi redem-
ptione pati dignatus est.

Capitulum .xxiiii.

de miraculis eiusdem glo-
riose virginis Katherine.

Uaz ve

ro hgo ista p̄-
clara eximie
exriterit san-
ctitatis z be-
nignitatis post ipsi⁹ transi-
tū multis miraculoz p̄di-
gīs. supne im̄ēfitas boni-
tatis dignāter ostendit. dū
ad ipsi⁹ inuocatōz z merita
omnipotentis dei virtus.
cecis visum. surdis auditū.
mutis sermonem. claudis
gressum. ac paraliticis sessuz
reparauit et motuz. Aridis
insup et p̄ctis ruptis quoq;
J iij

De miraculis eiusdem

salutem reddidit. Inclusos
carceribus potēter eripuit.
Flammis potēter potū sa-
lutis indulsit. Periclitanti-
bus in partu: facilitatē pa-
riendi concessit. Et ab ob-
sessis corporibus demones
effugauit. Tandem sangui-
fluos et leprosos ad saluta-
rem mundiciā. letaliter vul-
neratos ad incolumitatem
perfectā. et quod maius est
multos ad vitam mortuos
reuocauit. Innumera quo-
q; per ipsam in diuersis or-
bis partibus exuberare nō
cessant dei beneficia: sicut et
e ipse qui superiora descri-
psi experientia teste in me-
ipso: pluries et multiplici-
ter comprobauit. et non so-
lum in meipso: verū etiam si-
milis in germano meo spi-
rituali frequētius cognoui:
que tam p̄ eo q̄ pro meipso
memoriter teneo. et illa sal-
tem in generali ad laudem
huius alme martiris et adiu-
tricis nostre: vera nūc con-
fessione profiteor. ne tanta
beneficiā retinens: sceleris
arguar tanq; ingratus.

Finit liber fratris
Petri supradicti.

Standū q̄ hec genero-
sa p̄go et alma martir
gloriosaq; christi sp̄sa Ka-
therina admirabilis et lau-
dabilis apparet maxime in
quinq; virtutib; et donis.
Primo in sapiētia. Secūdo
in eloq̄ntia. Tertio in con-
stātia. Quarto ī castitatis
mūditiā. Quinto in digni-
tatis p̄rogatiua. Primo ad-
mirabilis apparet in sapia:
qm̄ ipsa habuit sapientiam
intellectualē in cognitōe di-
uinorū. qua maxime vsa est
p̄tra oratores. Secūdo habu-
it naturalē in cognitōe om-
niū inferiorū: q̄ maxie vsa ē
ī disputatōe p̄ impatorem.
Tertio mathematicā in cō-
tēptu terrenorū: qm̄ animū
suū ab omni naturali abstra-
xit amore: hac maxie vsa est
circa reginas: vt patet. De-
niq; et practicā sapiētia ha-
buit. Primo qm̄ se omniū
morū honestate composuit
et ornauit. Secundo quo-
niam familiā suā que sibi
magna et multa fuerat reli-
xit. Tertio quoniam impē-
ratorē multifarē et sapien-
ter instruxit et direxit. Ha-